

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 500 fr. per jaar

Postcheckrekening Nr 3185.22

Beheer en Redactie : Mr. René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen

De bekwaamheid van de gehuwde vrouw sinds de wet van 30 April 1958

Elke meerderjarige heeft in ons civiel recht in principe de volle burgerlijke rechts- en handelingsbekwaamheid; d.w.z. de bekwaamheid om civiele rechten te genieten, er dus titularis van te zijn (artikel 8 B.W.), en de bevoegdheid om die rechten uit te oefenen (artikel 488 B.W.). Bijgevolg heeft ook de niet-gehuwde meerderjarige vrouw, net zoals de meerderjarige man, alle civiele rechten en kan zij die doen gelden: zij kan vrij over haar persoon en over haar goederen beschikken, en het staat haar insgelijks vrij hieromtrent alle gerechtelijke en buitengerechtelijke handelingen te stellen die het haar belieft.

Voor de gehuwde vrouw is de toestand evenwel van oudsher anders geweest. Tot vóór de wet van 30 april 1958 was ze wel rechtsbekwaam, doch — ongeacht de vele wettelijke en jurisprudentiële temperingen — volkomen handelingsonbekwaam (zie de oude artikelen 213a, 215, 217, 223a B.W., en de talrijke wetteksten die hierbij aanleunden — w.o. nu nog de gehele wetgeving op het huwelijksvermogensrecht zijnde de artikelen 1387-1581 B.W.).

Door de wet van 30 april 1958 betreffende de wederzijdse rechten en plichten van de echtgenoten — inzonderheid door het artikel 1 van die wet dat de artikelen 212-226bis B.W. heeft opgeheven en vervangen door nieuwe wetsbeschikkingen — werd, in aansluiting bij een geforceerde emancipatiebeweging en overeenkomstig artikel 16 van de universele verklaring van de rechten van de mens, aan de handelingsonbekwaamheid van de gehuwde vrouw een einde gesteld. Die essentiële innovatie ligt uitdrukkelijk besloten in het nieuw artikel 214 B.W., hetwelk als principe vooropzet dat het huwelijk de burgerlijke bekwaamheid van de echtgenoten niet wijzigt; zij blijkt echter ook impliciet uit de nieuwe artikelen 213, 215, 216 en 217 B.W., uit de talrijke in tegenspraak zijnde wetteksten die formeel werden opgeheven en vervangen (zie de artikelen 5 en 7 van de wet van 30 april 1958), en zelfs onrechtstreeks uit de tijdelijke bepalingen van de wet (artikel 8 van de wet van 30 april 1958).

Het invoeren van de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw is daarom ongetwijfeld de grote nieuwigheid van de wet van 30 april 1958. Het was wel niet de enige bekommerning van de wetgever; maar, het onttrekken van de gehuwde vrouw aan

ieder maritaal gezag en het bewerken van het behoud van haar civielrechtelijke bekwaamheid is beslist de hoofdzorg geweest van de wetgever (zie hiervoor de aanhef en de algemene beschouwingen van de memorie van toelichting bij het wetsontwerp - Parl. doc., gew. zittijd 1956-57, wetsontwerp n° 69, blz. 2 v.v.; zie verder het door Mevrouw Ciselet opgesteld verslag van de commissie van justitie van de Senaat - Parl. doc., gew. zittijd 1956-57, n° 346, dd. 25 juni 1957; als-alsook het exposé van dhr Lilar, Minister van Justitie, bij de bespreking in de Senaatsvergadering dd. 14 november - Parl. hand., 14 nov. 1957, blz. 27).

* * *

Op wat komt die innovatie feitelijk neer?

Bondig uitgedrukt kan het zo geformuleerd worden: *in de regel is de gehuwde vrouw sinds de wet van 30 april 1958 nu handelingsbekwaam, en is haar onbekwaamheid uitzondering; zodat de wetteksten die haar bekwaamheid verlammen of indijken op strikt beperkende wijze dienen uitgelegd te worden.*

1. Vooreerst is de gehuwde vrouw nu volkomen vrij wat betreft haar persoon qua status civitatis.

a) Reeds vóór de wet van 30 april 1958 behield de gehuwde vrouw haar familienaam, en werd haar niet de naam van haar man opgedrongen. Dat blijft zo, vanzelfsprekend.

Maar ook nu zal het gebruik wel in zwang blijven, dat de vrouw zich in het burgerlijk leven van de naam van haar man, voorafgegaan door een of andere qualificatie, zal blijven bedienen; terwijl, zoals vroeger ook, het gebruik zal gehandhaafd worden, dat de man het recht zal hebben om de naam van zijn echtgenote bij de zijne te voegen tot nadere identificatie.

b) De gehuwde vrouw zal insgelijks, zoals reeds vóór de wet van 30 april 1958 was voorzien, zich ertegen kunnen verzetten dat haar man — voor wie de wet mutatis mutandis hetzelfde recht voorziet — zonder haar (stilzwijgende of uitdrukkelijke) toestemming haar naam bij de zijne zou voegen in zijn beroeps- en handelsbetrekkingen; ook kan de reeds verleende toestemming om gewichtige redenen worden ingetrokken (zie het oud artikel 213b B.W., en het nieuw artikel 216 B.W.).

Doch, waar voorheen, bij ontstentenis van wettekst,

het initiatief van het sanctionerend geding in de regel diende genomen te worden door de echtgenoot die de bewilliging introk, voorziet de wet nu dat het verhaal zal worden ingesteld door de echtgenoot die door de intrekking van de machtiging getroffen wordt (zie het nieuw artikel 216 B.W. in fine: « tegen deze intrekking kan verhaal ingesteld worden »). In de praktijk zal het echter wel bij het oude blijven, en zal de echtgenoot die de bewilliging intrekt zelf het initiatief van van het proces moeten nemen om spoedig het verlangde gevolg te bekomen. Het feit echter, dat de wetgever nu uitdrukkelijk het initiatief tot procederen bij de echtgenoot legt aan wie de toelating ontnomen wordt, duidt er op, dat de wetgever de bewilliging in kwestie enkel als met een ontbindende termijn gegeven beschouwt (d.w.z. tot op de dag dat de bewilligende echtgenoot de toestemming intrekt). Het adequate van die nieuwigheid is niettemin hoogst betwifelbaar.

De procedure wordt gevoerd voor de rechtbank van eerste aanleg (nieuw artikel 216 B.W. in fine), of voor de rechter in kortgeding (nieuw artikel 217 B.W.), van de echtelijke verblijfplaats (zie verder) van de echtgenoten, door middel van een ter griffie ingediend verzoekschrift en op de wijze door de wet bepaald (nieuw artikel 217 B.W.).

c) Beslist nieuw is, dat de gehuwde vrouw thans vrij haar domicilie kan vestigen waar zij het verkiest, en dat zij bijgevolg een andere woonplaats kan hebben dan die van haar man. Aan het wettelijk domicilie van de gehuwde vrouw bij haar man werd een einde gesteld (zie het nieuw artikel 108 B.W. ingevolge artikel 5 van de wet van 30 april 1958, gecombineerd met de nieuwe artikelen 213 en 214 B.W.; zie insgelijks het verslag van de commissie van justitie van de Senaat, Parl. doc., gew. zitting 1956-57, n° 346, blz. 7 v.v.).

Alleen is de vrouw — zoals haar man trouwens — ingevolge haar staat van gehuwde gehouden de echtelijke verblijfplaats te betrekken, d.w.z. de plaats waar de plicht tot samenwonen wordt vervuld (zie de nieuwe artikelen 212 en 213 B.W.). De wet voorziet daarbij, dat, zo die echtelijke verblijfplaats bij gebreke van overeenstemming tussen de echtgenoten door de man wordt vastgesteld, de vrouw zich niettemin tot de rechtbank van eerste aanleg mag wenden indien er wettige (d.w.z. ernstige) redenen voorhanden zijn voor de keus van een andere echtelijke verblijfplaats (nieuw artikel 213 al. 1 B.W.). In geval van hoogdringendheid mag de procedure vanzelfsprekend in kortgeding worden ingeleid (nieuw artikel 217 B.W.). Doch het komt me voor dat geen beslissing mag worden uitgelokt bij toepassing van het nieuw artikel 221 B.W.: dit artikel laat uitsluitend toe dringende en voorlopige maatregelen te vorderen in het belang van één der echtgenoten en van de kinderen jegens wie de andere echtgenoot op grove wijze zijn plichten verzuimt, terwijl het vestigen van de echtelijke verblijfplaats een kwestie is die de beide echtgenoten aanbelangt.

Is de man afwezig, ontzet of in de onmogelijkheid zijn wil te kennen te geven, dan wordt de echtelijke verblijfplaats door de vrouw vastgesteld (nieuw artikel 213 al. 2 B.W.).

2. Van nu af aan ook kan de gehuwde vrouw vrij haar persoon en haar diensten inzetten, zonder hiervoor de toestemming van haar man of die van de rechtbank te behoeven.

De wet voorziet het aan de ene kant uitdrukkelijk, aangezien het nieuw artikel 215 B.W. bepaalt dat

ieder echtgenoot het recht heeft een beroep, een nijverheids- of handelsbedrijf, uit te oefenen zonder toestemming van de andere echtgenoot; aan de andere kant blijkt het, a contrario, uit de zovele opheffen of aangepaste wetsbeschikkingen die voordien de principiële onbekwaamheid van de gehuwde vrouw onderstreepten (artikel 7 van de wet van 30 april 1958).

a) Zij kan bijgevolg — net als haar man — nu een zelfstandig beroep uitoefenen, een handel of nijverheid drijven, en, steeds zonder de minste bewilliging nodig te hebben, een gebeurlijke inschrijving voor haar activiteit nemen in het handelsregister (zie artikel 7 par. 1 al. 2 van de wet van 30 april 1958, dat artikel 9 Boek I, T. I, van het W.v.K. opheft; en zie ook artikel 7 par. 10, par. 11 en par. 12 van de wet van 30 april 1958).

Indien de mede-echtgenoot evenwel meent dat hieraan een ernstig nadeel verbonden is voor zijn zedelijke of stoffelijke belangen, of die van de minderjarige kinderen, kan hij zich hiervoor tot de rechtbank van eerste aanleg van de echtelijke verblijfplaats wenden (uitgezonderd indien het middel moest worden aangevend tegen een door de andere echtgenoot uitgeoefend openbaar ambt of mandaat). Zo de echtgenoot het beroep, het nijverheids- of handelsbedrijf nog niet uitoefent op de dag dat de andere echtgenoot zich tot de rechtbank wendt, dan mag daarmee niet begonnen worden alvorens de rechtbank zich heeft uitgesproken; tenzij de voorzitter in kortgeding anders heeft beslist (zie voor dit alles de nieuwe artikelen 215 - 217 B.W.).

Terloops zij nog opgemerkt dat dit verhaal alleen op de activiteit slaat, en niet op de juridische verichtingen die mochten gesteld zijn (zie het verslag van de commissie van justitie van de Senaat, Parl. doc., gew. zitting 1956-57, n° 346, blz. 17).

b) Het lijkt ook geen twijfel dat de gehuwde vrouw thans volkomen vrij, en zonder welkdanige machtiging ook, om het even welk ambt of beroep kan uitoefenen, aangezien de wetgever zich hieromtrent zeer formeel heeft uitgesproken.

Zo kan de vrouw, alhoewel zij getrouwd is, vrij het ambt van notaris bekleden (nieuw artikel 35bis van de wet van 25 ventôse j.XI op de inrichting van het notaritaat, zoals gew. door artikel 7 par. 13 van de wet van 30 april 1958), en ook het ambt van magistraat (sinds de opheffing van artikel 3 van de wet van 21 febr. 1948, door artikel 7 par. 25 van de wet van 30 april 1958) en dat van burgemeester, schepen, gemeentesecretaris of -ontvanger (sinds artikel 7 par. 19 van de wet van 30 april 1958, tot wijziging van artikel 1 en tot opheffing van de artikelen 2 en 3 van de wet van 27 aug. 1921).

Zo kan zij insgelijks, buiten alle bewilliging om, het beroep uitoefenen van advocaat (sinds artikel 7 par. 24 van de wet van 30 april 1958 de artikelen 2-5 van de wet van 7 april 1922 heeft opgeheven), van advocaat bij het Hof van Verbreking (sinds artikel 7 par. 23 van de wet van 30 april 1958 de artikelen 2 en 3 van de wet van 7 mei 1947 heeft opgeheven), van pleitbezorger (zie artikel 7 par. 22 van de wet van 30 april 1958 tot opheffing van de artikelen 2-4 van de wet van 1 febr. 1947); kan zij lid zijn van een functie uitoefenen in een commissie van openbare onderstand (zie artikel 7 par. 20 dat artikel 15 van de wet van 10 mrt. 1925 vervangen heeft), en arbeidster of bediende (zie meer bepaald artikel 7 par. 17 van de wet van 30 april 1958, dat artikel 29 van de wet van 10 mrt. 1900 op het arbeidscontract heeft opgeheven).

Het ligt daarbij voor de hand, dat de bekwaamheid van de gehuwde vrouw, om buiten alle bewilliging om een beroep of nijverheid of handel te voeren, meteen ook impliceert dat zij voor die activiteit volkomen vrij alle overeenkomsten mag sluiten en alle buitengerechtelijke handelingen kan stellen, en dat zij hieromtrent insgelijks vrij in rechte kan verschijnen (zie meer bepaald artikel 11 B. I, T. I, van het W.v.K.; en zie de nieuwe artikelen 226bis, 226quinquies en 226septies B.W., ingevoerd als tijdelijke bepalingen door artikel 8 van de wet van 30 april 1958). In welke mate zij daarbij haar persoon en haar goederen en gebeurlijk zelfs de goederen van de gemeenschap en die van haar man, verbindt, zal verder worden aangetoond; doch nu reeds kan er op gewezen worden, dat haar bekwaamheid zeker niet verder reikt dan wat door artikel 11 B. I, T. I, van het W.v.K., en door het — in 1932 ingevoerd en thans als tijdelijke bepaling door de wet van 1958 behouden — statuut van de voorbehouden goederen van de gehuwde vrouw, wordt voorzien.

c. Het vrij inzetten van haar diensten sluit ook nog in, dat de gehuwde vrouw vrij de zending van testamentuitvoerster kan aannemen (artikel 1092 B.W. werd opgeheven door artikel 7 par. 1 van de wet van 30 april 1958); dat zij zonder bewilliging van haar man de voogdij kan aanvaarden (artikel 442bis B.W. werd insgelijks opgeheven door de voormelde beschikking van de wet van 30 april 1958); en dat zij als moeder-voogdes ingeval van nieuw huwelijk zonder meer de voogdij behoudt (zie artikel 7 par. 1 van de wet van 30 april 1958, dat de artikelen 395 en 396 B.W. heeft opgeheven).

3. *Principieel bezit de gehuwde vrouw, ingevolge het nieuw artikel 214 B.W., nu ook de bekwaamheid om, zelfs buiten haar beroeps-, nijverheids- of handelsbedrijvigheid, alle buitengerechtelijke en gerechtelijke akten te stellen* waardoor zij haar persoon en medegaand haar goederen verbindt.

a) Zij kan dus, in beginsel, volkomen vrij, zonder de toestemming van haar man of die van de rechtbank te behoeven, om het even welke verbintenis aangaan en, om het even welke daad van beheer of van beschikking stellen (zie het nieuw artikel 1124 B.W., sinds de wijziging bij artikel 7 par. 5 van de wet van 30 april 1958; zie verder artikel 7 par. 6, par. 7, par. 8 en par. 14 van de wet van 30 april 1958 tot opheffing en vervanging van de artikelen 1125, 1312 en 1940 B.W. en van artikelen 23bis van de wet van 16 mrt. 1865 houdende instelling van een Algemene Spaar- en Lijfrentekas; zie ook de wet van 30 april 1958 op de spaargeldinleg van de gehuwde vrouw; zie verder de par. 15, 16 en 17B van artikel 7 van de wet van 30 april 1958; en zie insgelijks artikel 7 par. 1 van de wet van 30 april 1958 dat artikel 934 B.W. opheft, waar dit laatste artikel de gehuwde vrouw verhinderde om zonder de toestemming van haar man of van de rechter een schenking aan te nemen).

Maar indien het beginsel vaststaat, dan toch blijft er hiervan niet zo heel veel over in acht genomen de bij de wet gestelde beperkingen, waarvan hierna sprake.

1) Wanneer de gehuwde vrouw minderjarig is staat zij immers van rechtswege onder de curatele van haar meerderjarige echtgenoot (en het omgekeerde is eveneens waar); en zijn de beide echtgenoten minderjarig, dan wordt de curatele geregeld overeenkomstig het artikel 480 B.W. (zie het nieuw artikel 476 al. 2 B.W., ingevolge artikel 4 van de wet

van 30 april 1958). M.a.w., de minderjarige echtgenoot is wel ontvoegd door het huwelijk (artikel 476 al. 1 B.W.), maar blijft de bijstand nodig hebben van een curator (hetzij zijn meerderjarige mede-echtgenoot, hetzij een door de familieraad aangewezen curator) telkens als er daden dienen gesteld te worden die geen uitstaans hebben met de persoon of de diensten van de minderjarige, doch die betrekking hebben op zijn goederen en waarbij minstens een normaal louter beheer (zie b.v. artikel 481 B.W.) wordt te buiten gegaan (zie b.v. de artikelen 482 en 935 B.W.), of waarvoor, gezien de gewichtigheid, nog de goedkeuring nodig is van de familieraad en de bekrachtiging door de rechtbank van eerste aanleg (zie b.v. de artikelen 483 en 484 B.W.).

2) Wanneer de gehuwde vrouw een nalatenschap wil aanvaarden, blijft vooralsnog de machtiging van haar man of die van de rechter vereist (artikel 776 B.W., gew. bij artikel 7 par. 3 van de wet van 30 april 1958; en zie trouwens de ongewijzigde artikelen 1411 - 1417 B.W.); en zulks is ook nog het geval wanneer de gehuwde vrouw van haar kant een schenking onder de levenden wil doen (artikel 905 B.W., gew. bij artikel 7 par. 4 van de wet van 30 april 1958).

Die dubbele beperking komt wellicht eigenaardig voor, doch ze moet verstaan worden in het licht van de toepasselijke huwelijksvermogensregeling waaronder de vrouw gehuwd is (zie verder); onverschillig t.a. dewelke, jazelfs indien het om een zuivere conventionele — en a fortiori ook gerechtelijke — scheiding van goederen mocht gaan (want ook dan moet de vrouw, hetzij principieel hetzij uiteindelijk, bijdragen in de huwelijkslasten en mag zij zich hiertoe niet onvermogen maken buiten weten om of tegen de wil in van de man, die, behoudens haar bijdrage, voor alle huwelijkskosten instaat). Het is de enige redelijke uitleg die kan worden aangevoerd. Want, de wetgever geeft geen de minste uitleg waarom hij, op suggestie van de commissie van justitie van de Senaat, de artikelen 776 en 905 B.W. — op zuivere vormwijzigingen na — behouden heeft, alhoewel het ingediende wetsontwerp de opheffing van de beide artikelen voorzag!

Daarbij mag wel aangestipt worden, dat de wetgever geen blijk heeft gegeven van logica. Waarom toch moet er een verschillende regeling bestaan voor het aanvaarden van een nalatenschap (waarvoor de vrouw, zoals gezegd, de bewilliging van haar man of van de rechter verder nodig heeft), en het aanvaarden van een schenking (in welk geval de gehuwde vrouw volkomen vrij handelt, aangezien artikel 934 B.W. werd opgeheven door artikel 7 par. 1 van de wet van 30 april 1958)? En waarom heeft de wetgever, die artikel 834 B.W. opheft, de artikelen 940 en 942 B.W. intact gelaten; artikelen die hun zin missen?

3) Wanneer de huwelijksvermogensregeling waaronder de vrouw gehuwd is zich tegen haar integrale handelingsbekwaamheid verzet, wordt de haar door het nieuw artikel 214 B.W. toegekende bevoegdheid ongedaan gemaakt (zie het nieuw artikel 214 B.W. in fine, en artikel 8, 3° van de tijdelijke bepalingen van de wet van 30 april 1958 dat een artikel 226quater B.W. voorziet waardoor de gehuwde vrouw de bewilliging van de rechter in de plaats van die van haar man kan bekomen wanneer zij om reden van haar huwelijksvermogensstelsel geen akte kan verlijden zonder de toestemming van haar man).

Die beperking betekent in feite, zoals verder zal worden aangeduid, de ontkrachting van het in het

nieuw artikel 214 B.W. neergeschreven principe van de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw.

b) De gehuwde vrouw kan anderzijds, in beginsel, vrij in rechten verschijnen, hetzij als eiseres hetzij als verweerster.

Dit geldt niet allen wat betreft de geschillen tussen de echtgenoten onderling (zie de nieuwe artikelen 217, 218 v.v., 221 v.v. B.W., die de geest van de opheffen artikelen 216, 2°, 214b en 214j B.W. hernemen, en die aansluiten bij artikel 234 v.v. B.W. op de echtscheiding — gew. in 1935 —, bij artikel 875 W.B. Rv. — gew. in 1936 —, en bij de wet van 8 jan. 1957, die artikel 865 W.B. Rv. heeft opgeheven), doch ook wat betreft de geschillen tegen derden (zo kan de gehuwde vrouw zoals vroeger vrij in strafzaken worden vervolgd, want, al werd het oud artikel 216, 1° B.W. opgeheven, dan blijkt het toch uit de combinatie van de nieuwe artikelen 214 B.W. en 507 W.v.S. dat een al. 2 bij kreeg ingevolge artikel 6 van de wet van 30 april 1958; zo kan ze, ongeacht haar huwelijksvermogensregeling, zonder de machtiging van haar man optreden voor alle geschillen in zake de goederen waarover zij het beheer heeft en voor zover het dit beheer betreft (zie artikel 8, 1°, van de wet van 30 april 1958 dat hierdoor een nieuw artikel 226bis B.W. invoert; kan ze optreden bij toepassing van het nieuw artikel 225 B.W. om alle akten te doen vernietigen die verleden werden met schending van een verbodsbeschikking of verbodsverzoekschrift die werden overgeschreven, dit alles overeenkomstig de nieuwe artikelen 221 v.v. B.W.; enz.). Daarbij kan trouwens nog gewezen worden op de door artikel 7 par. 6, par. 17 E en par. 27 van de wet van 30 april 1958 opgeheven en gewijzigde wettelijke voorschriften.

Maar ook hier weer zijn door de wetgever beperkingen gesteld.

1) Volgens artikel 818 B.W. kan de man, zonder medewerking van zijn vrouw, de verdeling vorderen van de door haar verkregen roerende en onroerende goederen die in de gemeenschap vallen; vallen ze niet in gemeenschap, dan kan de man de verdeling niet vorderen zonder medewerking van zijn vrouw, doch kan hij wel een provisionele verdeling vorderen indien hij het genot heeft over haar goederen.

Die beperking sluit zeer duidelijk aan bij het toepasselijk huwelijksvermogensstelsel.

2) Een tweede, algemene beperking, vloeit opnieuw voort uit het nieuw artikel 214 B.W. in fine, telkens het huwelijksvermogensregime van de vrouw zich tegen het vrij in rechte optreden verzet. Dit wordt trouwens a contrario gestaafd door artikel 8, 2°, van de wet van 30 april 1958, dat een artikel 226ter B.W. invoert, waardoor de gehuwde vrouw, die om reden van haar huwelijksvermogensstelsel niet in rechte kan optreden zonder toestemming van haar man, die machtiging aan de rechter kan vragen indien de man de zijne weigert.

En ook nu weer mag gezegd worden, zoals hierna zal worden aangetoond, dat die beperking de principiële handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw teniet doet.

* * *

Is het wel zo, dat de belangrijkste beknotting van de handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw (de beperkingen gesteld voor de bevoegdheid van een minderjarige echtgenote en die voortvloeiend uit haar staat van gehuwde buiten beschouwing gelaten) zou te wijten zijn aan ons vigerend huwelijksvermogens-

recht (zie in die zin ook het door dhr Tahon opgesteld verslag van de commissie van justitie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Parl. doc., gew. zitting 1957-58, n° 811/5, blz. 5) ?

Is het wel juist te beweren, dat, zolang ons huwelijksvermogensrecht ongewijzigd blijft, de wet van 30 april 1958 in haar belangrijkste innovatie — nl. de civielrechtelijke gelijkheid van de echtgenoten — praktisch gesproken een slag in het water is; vooral dan wat de grote meerderheid van de gevallen betreft waar de echtgenoten met een gemeenschap van goederen zijn gehuwd ? En dat, in plaats van het beoogde resultaat te bereiken, integendeel heel wat onaangename verwikkelingen mogen verwacht worden ingevolge een valse opvatting over de draagwijdte van de wet van 30 april 1958 ?

Laten we de kwestie van nabij bekijken.

1. De vrouw is gehuwd met, hetzij een wettelijke hetzij een conventionele, gemeenschap van goederen.

Zoals gekend behoort het tot het wezen van dergelijke huwelijksvermogensrechtelijke verhouding: dat er naast de eigen goederen van de echtgenoten een gemeenschappelijk huwelijksvermogen bestaat; welke gemeenschap door de man, als hoofd, wettelijk beheerd wordt met zeer uitgebreide beschikkingsrechten; en waarvan de goederen en de inkomsten de man moeten helpen de huwelijkslasten bekostigen.

In zake de gemeenschap zelf heeft de gehuwde vrouw vooralsnog geen rechten van genot, beheer of beschikking, verkregen (artikelen 1421 v.v. B.W.); zoals ze evenmin rechten heeft bekomen wat de eigen goederen betreft van haar man. Anderzijds kan ze, al is ze volkomen handelingsbekwaam geworden, de gemeenschap ook niet vrij verbinden, tenzij, zoals voorheen, met machtiging of volmacht van haar man (artikelen 1420 en 1426 B.W.) en in de uitzonderingsgevallen (b.v. om haar man uit de gevangenis te verlossen, of om bij afwezigheid van haar man de kinderen een stand te verschaffen; en in beide gevallen is dan nog de machtiging van de rechter vereist, zie artikel 1427 B.W.). De wet van 30 april 1958 heeft hieromtrent dus geen de minste weerslag.

Toch zou men, zonder rustig bezinnen, kunnen menen van wel.

Zo werd door artikel 7, par. 1 van de wet van 30 april 1958 o.m. artikel 934 B.W. opgeheven, krachtens welk artikel de gehuwde vrouw geen schenking kon aannemen zonder de toestemming van haar man of van de rechter; zodat ze nu zeker ten kostelozen titel kan verkrijgen. Welnu, indien de vrouw met wettelijke of algehele gemeenschap van goederen is gehuwd (echter niet met gemeenschap tot de aanwinsten beperkt) en dat de schenking goederen betreft die in gemeenschap vallen doch die met lasten zijn bezwaard (in een regime van gemeenschap tot de aanwinsten beperkt blijven de geschonken goederen eigen aan de begiftigde echtgenoot en insgelijks de daaraan verbonden lasten), kan de gehuwde vrouw door de aanneming van de schenking de gemeenschap verbinden.

Het komt me nochtans voor — in het licht van het nieuw artikel 214 B.W. in fine (dat de bekwaamheid van de gehuwde vrouw ondergeschikt maakt aan de integrale toepassing van het huwelijksvermogensrecht) en van de artikelen 1411-1418, 1426, 1427, 1428 v.v. B.W., gecombineerd met het gewijzigd artikel 776 B.W. (dat voor de gehuwde vrouw die een nalatenschap wil aanvaarden nog steeds de machtiging van de man of van de rechtbank vergt), dat,

in weerwil van de opheffing van artikel 934 B.W., de gehuwde vrouw die staande de gemeenschap een met lasten bezwaarde schenking wil aanvaarden nog steeds de toestemming behoeft van haar man of van de rechtbank (zie trouwens ook het nieuw artikel 226 quater B.W., ingevolge artikel 8, 3°, van de wet van 30 april 1958). Trouwens, indien de wetgever artikel 934 B.W. zonder meer opgeheven en anderzijds artikel 776 B.W. behouden heeft — hoe onlogisch het ook zij — dan is het wellicht omdat een nalatenschap gebeurlijk passief kan zijn, hetgeen met een schenking, al kunnen er dan nog veel lasten bedongen zijn, per essentie niet het geval is.

De kwestie wordt integendeel heel wat delicaat wanneer het er om gaat te weten, welke sinds de wet van 30 april 1958 het juridisch statuut is van de in gemeenschap gehuwde vrouw met betrekking tot haar eigen goederen?

a) *De vrouw heeft geen zelfstandig beroep, en oefent evenmin een handels- of nijverheidsbedrijf uit.*

In die onderstelling blijft de met gemeenschap van goederen gehuwde vrouw, zoals voorheen, volkomen onbekwaam om zonder de bewilliging van haar man of van de rechtbank op te treden. Zeker, zij kan, zoals vroeger, daden stellen van bewaring, en nu ook een zuivere schenking aanvaarden onverschillig of de geschonken goederen eigen of gemeenschappelijk worden (zie wat boven werd uiteengezet); maar zij kan voor de rest geen daden stellen van genot, noch van beheer, noch van beschikking en vervreemding (de uitzonderingsgevallen hierbij ter zijde gelaten).

1) De vrouw die met gemeenschap van goederen is gehuwd blijft onbekwaam om daden ten bezwarenden titel te stellen.

Indien het daden van genot en beheer zijn wordt het haar belet door de artikelen 1428 v.v. B.W. (tenzij bij huwelijkscontract anders bedongen werd ten gunste van de vrouw). Dus kan zij b.v. niet rechtsgeldig een eigen goed verhuren voor een duur die de 9 j. niet te boven gaat, noch geldig kwijting geven voor de ontvangen huursommen.

Voor daden van beschikking en vervreemding gaat het evenmin; niet omwille van artikel 1428 B.W. (want krachtens dit artikel heeft de man enkel het beheer van de eigen goederen van de vrouw als haar wettelijke mandataris, doch heeft hij er niet het recht van beschikking en vervreemding over), maar wel in acht genomen de artikelen 1421, 1427, 1535, 1449 en 1576 B.W.

Immers, gaat het om eigen roerend goed van de vrouw, dan valt dit in de gemeenschap (proprie imparfait), waarvan de man het beheer heeft (artikel 1421 B.W.) en waarop de vrouw geen rechten kan uitoefenen aangezien de wet van 30 april 1958 haar toestand niet gewijzigd heeft.

Gaat het om roerend goed dat niet in de gemeenschap valt (in de onderstelling dat de vrouw gehuwd is met gemeenschap tot de aanwinsten beperkt, of b.v. tengevolge van een bijzonder beding overeenkomstig artikelen 1520 v.v. B.W.), dan dient gewezen op artikel 1427 B.W.: de vrouw kan zichzelf of de goederen van de gemeenschap niet verbinden, zelfs om haar man uit de gevangenis te verlossen, of, om in geval van afwezigheid van de man, aan haar kinderen een stand te verschaffen, dan na daartoe door de rechter gemachtigd te zijn.

En gaat het om onroerend goed, dan heeft de vrouw ook al niet het recht tot beschikken of vervreemden ten bezwarenden titel; want, vermits dit

verboden blijft aan de vrouw die gehuwd is met uitsluiting van gemeenschap (artikel 1535 B.W.) en aan de vrouw die conventioneel of gerechtelijk van goederen gescheiden is (artikel 1449 B.W., en zie ook artikel 1576 B.W. ingeval van dotaal stelsel maar dat alle goederen van de vrouw paraphernaal zijn), moet het des te meer zo zijn wanneer het om een regime van gemeenschap gaat waarin de bekwaamheid van de vrouw toch veel geringer is.

Trouwens, de tijdelijke bepalingen van de wet van 30 april 1958, aansluitend bij de geest van de wet (zie hiervoor nog de tussenkomenst van senator Orban, Parl. hand., Senaat, bespreking in de vergadering van 14 november 1957, blz. 32), laten geen twijfel dat in die zin dient geconcludeerd te worden.

Daarom ook dat men zich niet moet afvragen of de vrouw niet over de naakte eigendom van haar eigen onroerende goederen zou kunnen beschikken, zonder de machtiging van haar man of van de rechtbank nodig te hebben. Het antwoord is, om de uiteenzette redenen, evenzeer ontkennend. Bijgevolg kan de in gemeenschap van goederen gehuwde vrouw, spijs de wet van 30 april 1958, geen eigen goed verkopen, noch met hypotheek bezwaren, enz.

2) Zij kan — a fortiori — evenmin daden ten kosteloozen titel verrichten, aangezien daden ten bezwarenden titel haar verboden zijn.

Trouwens, de wetgever laat hier aan duidelijkheid niets te wensen over, aangezien artikel 905 B.W. (naar de vorm gewijzigd door artikel 7 par. 4 van de wet van 30 april 1958) de gehuwde vrouw blijft verbieden schenkingen onder de levenden te doen zonder de bijstand of bijzondere toestemming van haar man of zonder de machtiging van de rechter (maar zij kan wel een testamentaire beschikking maken, zie artikel 905 al. 2 B.W.).

Om die reden kan de in gemeenschap van goederen gehuwde vrouw ook al niet verzaken aan een onroerende nalatenschap, en aan een roerende heel zeker niet (zie de artikelen 818 en 1428 B.W.).

3) De met gemeenschap van goederen gehuwde vrouw kan tegen derden niet vrij in rechten treden indien de betwisting betrekking heeft op het genot of het beheer van een goed, aangezien zij in beginsel die rechten niet bezit (argument a contrario is hiervoor het nieuw artikel 226bis B.W., ingevolge artikel 8, 1°, van de wet van 30 april 1958); en, a fortiori, gaat het dus evenmin indien de betwisting betrekking heeft op een daad van beschikking of van vervreemding. Maar moest zij zich dit genot- of beheerrecht bij huwelijkscontract hebben voorbehouden, dan kan zij natuurlijk wel vrij in rechten verschijnen zonder de minste voorafgaandelijke machtiging van haar man of van de rechtbank.

Tussen echtgenoten is er geen probleem, vermits de vrouw niet het recht heeft om de beheerverrichtingen die door haar man als wettelijk mandataris gesteld werden te betwisten (zie artikelen 1428, 1429, 1430 B.W.), vermits zij alleen kan optreden om de ten onrechte door haar man alleen gedane daden van beschikking of vervreemding met betrekking tot haar onroerende goederen te betwisten (zie artikelen 1428 en 1429 B.W.).

Maar er zijn, zoals gezegd, door de wet temperingen voorzien.

Zo dient hier herinnerd aan de tijdelijke bepalingen die door artikel 8, 1°, 2° en 3° van de wet van 30 april 1958, zijnde de nieuwe artikelen 226bis, 226ter en 226quater B.W., werden ingevoerd (en die de opgeheven artikelen 216, 3°, 218 en 219 B.W. hernemen:

hierdoor kan de rechter de vrouw machtigen zo de man weigert.

In het bijzonder ook moet gewezen worden op het nieuw artikel 226sexies B.W., dat, als tijdelijke bepaling, door artikel 8, 5° van de wet van 30 april 1958 werd ingevoerd (en een herinvoeren is van het opgeheven artikel 222 B.W.): de onbekwaamheid van de vrouw om wegens haar huwelijksvermogensstelsel in rechten op te treden of overeenkomsten aan te gaan wordt geschorst, indien de man afwezig is, ontzet of in de onmogelijkheid verkeert zijn wil te kennen te geven, en indien hij tot een criminele straf is veroordeeld zolang die straf duurt al is ze dan nog enkel bij wederspanningheid aan de wet uitgesproken.

b. De vrouw heeft wel een zelfstandig beroep, of oefent een handels- of nijverheidsbedrijf uit.

Zoals boven aangestipt, heeft de gehuwde vrouw thans principieel het recht om vrij een beroep, een nijverheids- of handelsbedrijf uit te oefenen, zonder hiervoor de toestemming van haar man te behoeven (nieuw artikel 215 B.W., en artikel 7 par. 1 al. 2 van de wet van 30 april 1958 dat artikel 9 B. I, T. I, van het W.v.K. heeft opgeheven).

1) Welnu, voor alles wat dit beroep, die handel of nijverheid betreft, kan de vrouw optreden: ze kan vrij kopen, verkopen, huren, verhuren, lenen, verpanden, met hypotheek bezwaren, procederen; ze kan m.a.w. alle buitengerechtelijke en gerechtelijke handelingen stellen die in verband met die activiteit dienen gesteld te worden (zie artikel 11 B. I, T. I, van het W.v.K., en artikel 7 par. 10 van de wet van 30 april 1958 waardoor het al. 1 van artikel 10 B. I, T. I, van het W.v.K. werd opgeheven; zie verder het nieuw artikel 226bis B.W., ingevolge artikel 8, 1°, van de wet van 30 april 1958; en zie ook de nieuwe artikelen 226quinquies en septies par. 2 B.W., ingevoerd door artikel 8, 4° en 6° van de wet van 30 april 1958).

In die onderstelling verbindt de vrouw zich persoonlijk voor alles wat haar beroep, handel of nijverheid betreft (zie het nieuw artikel 226quinquies al. 1 B.W., ingevolge artikel 8, 4°, van de wet van 30 april 1958, en artikel 1420 B.W. a contrario; zodat de conclusie zich opdringt, dat, zoals reeds eerder het geval was toen het thans opgeheven artikel 223b al. 2, B.W. werd ingevoerd, artikel 1426 B.W. op dit punt stilzwijgend werd opgeheven door het artikel 226quinquies B.W.). Bijgevolg kunnen de schuldeisers van de vrouw wel haar handelsgoederen aanslaan, doch voor de rest alleen beslag leggen op de naakte eigendom van haar eigen goederen en op de voorbehouden goederen (zie meer bepaald artikel 11 B. I, T. I, van het W.v.K. en het nieuw artikel 226septies par. 4 en 6 B.W. sinds de wet van 30 april 1958); uitzonderlijk kunnen de schuldeisers insgelijks beslag leggen op de volle eigendom van die gemeenschappelijke goederen die voor de handels- of nijverheidsactiviteit van de vrouw werden geaffecteerd.

Nochtans, indien de voormelde activiteit van de vrouw met de uitdrukkelijke instemming van de man wordt uitgeoefend, dan verbindt de vrouw ook haar man en de gemeenschap (zie het nieuw artikel 226quinquies al. 2 B.W., ingevolge artikel 8, 4°, van de wet van 30 april 1958). Maar waar die uitdrukkelijke instemming vroeger zeer gemakkelijk kon bewezen worden aangezien ze bleek uit de bijzondere machtiging van de man bij verklaring afgelegd ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van de echtgenoten (zie het thans opgeheven artikel 223c B.W.), dan is het nu zo dat dit bewijs niet, of zeer moeilijk zal kunnen geleverd worden, en

dan nog practisch alleen door het schriftelijk akkoord van de man ten voordele van derden die met zijn vrouw contracteren.

2) Voor het overige heeft de wetgever het statuut van de voorbehouden goederen van de gehuwde vrouw behouden, vermits hij de opgeheven oude artikelen 224a-224f B.W. integraal heeft hernomen in het nieuwe artikel 226septies par. 1-6 B.W. (met zekere inhouds- en vormwijzigingen ingevoerd door artikel 8, 6° van de wet van 30 april 1958). Zij alleen heeft er — ongeacht de ruimste rechten voor haar beroep, handel of nijverheid — het vrij beheer en genot van; zij alleen mag ze beleggen door aankoop van onroerende en roerende goederen; zij alleen mag de aldus verkregen goederen verbinden, met hypotheek bezwaren, onder bezwarenden titel vervreemden en daarover om niet beschikken in het belang van het huishouden of om gemeenschappelijke kinderen een stand te verschaffen (zie het nieuw artikel 226septies par. 2 B.W.). Ze kan bovendien vrij in rechten verschijnen voor alle geschillen die het beheer van die goederen betreffen of die haar voormelde rechten aanbelangen (nieuw artikel 226bis B.W. ingevolge artikel 8, 1° van de wet van 30 april 1958).

Indien de vrouw misbruik maakt van de macht die haar in het belang van het huishouden is toegekend, onder meer in geval van verkwisting, onvoorzichtigheid of wanbeheer, kan de man (zoals vroeger, bij toepassing van het nu opgeheven artikel 224c B.W.) de intrekking van die macht doen uitspreken door de burgerlijke rechtbank (van de laatste echtelijke verblijfplaats van de echtgenoten), die in raadkamer beslist in tegenwoordigheid of na behoorlijke oproeping van de vrouw, en na het openbaar ministerie te hebben gehoord (zie het nieuw artikel 226septies par. 3 B.W.).

3) Maar hoe is de man nu gewapend, indien zijn vrouw in haar handels- of nijverheidsactiviteit blijk geeft van onkunde, wanbeheer of onvoorzichtigheid?

Waar de man vroeger zijn machtiging kon intrekken door een verklaring ter griffie van de Rechtbank van Eerste Aanleg van de woonplaats der echtgenoten (zie het opgeheven artikel 223c B.W.), hetgeen zijn vrouw verplichtte zich tot de rechtbank te wenden om daar gebeurlijk de machtiging te bekomen (zie het opgeheven artikel 223b al. 1 B.W. en artikel 219 B.W.), is het nu zo, dat — onverminderd het mogelijks uitlokken van voorlopige en spoedeisende maatregelen bij toepassing van artikel 221 v.v. B.W. — de man zich nog enkel kan beroepen op het nieuw artikel 215 al. 2 B.W. om de nadelen waarover hij zich te beklagen heeft aan de rechtbank voor te leggen en te hopen dat het vonnis voor een aangepaste solutie zal zorgen (bv. door een al dan niet tijdelijk verbod aan zijn vrouw op te leggen om handel of nijverheid te voeren — zie het nieuw artikel 217 B.W. in fine — of door een gecontroleerd beleid in te voeren; enz.).

Vanzelfsprekend zal de man, die zijn uitdrukkelijke instemming tot het voeren van die handel of nijverheid gaf (hetzij vóór hetzij na het in voege treden van de wet van 30 april 1958), die instemming kunnen intrekken (arg.: de nieuwe artikelen 215, 221 en 226quinquies al. 2 B.W.). Maar hiervan bestaat dan geen publiciteit; zodat voorzichtige derden de schriftelijke instemming van de echtgenoot van de handel-drijvende vrouw zullen vragen...

Het is alles bijeen zeer weinig, indien men bedenkt dat de gehuwde vrouw van haar kant zich tegen de tekortkomingen van haar man ook nog beveiligen kan door het nemen van een wettelijke hypotheek en

door het vorderen van de gerechtelijke scheiding van goederen, en dat, bij de ontbinding van de gemeenschap, zij zich ook nog kan beroepen op het beneficium van emolumenten, indien ze niet verkiest de gemeenschap zonder meer te verwerpen! Terloops mag hierbij nog gesignaleerd worden, dat de wetgever niet is willen ingaan op de suggestie van de commissie van justitie van de Senaat om een artikel 1443bis en 1443ter in het B.W. op te nemen, waardoor ook de man de gerechtelijke scheiding van goederen zou kunnen vorderen bij wanorde in de zaken van de vrouw.

2. De vrouw is gehuwd met uitsluiting van gemeenschap.

Dit stelsel kenmerkt zich hierdoor: dat de goederen van de echtgenoten gescheiden blijven, terwijl de man niettemin het beheer en genot heeft van al de goederen — dus die van zijn vrouw inbegrepen — doch onder last om al de huwelijkskosten zelf te dragen. Er zijn hier bijgevolg geen gemeenschappelijke goederen, hetgeen de problematiek vereenvoudigt.

a. De vrouw heeft geen zelfstandig beroep, en oefent ook geen handels- of nijverheidsbedrijf uit.

In dit geval bestaat een analoge toestand als die wanneer de vrouw gehuwd is met gemeenschap van goederen ten aanzien van haar eigen goederen (maar zie nu de artikelen 1530, 1531, 1532, 1534, 1535 B.W.).

b. De vrouw heeft wel een zelfstandig beroep, en voert een handels- of nijverheidsbedrijf.

In die onderstelling is haar toestand omzeggens dezelfde als die van een met gemeenschap van goederen gehuwde vrouw. Met dien verstande, natuurlijk, dat er nu geen gemeenschappelijke goederen zijn, en dat de voorbehouden goederen van de vrouw per se haar eigendom blijven (zie het nieuw artikel 226septies par. 6, B, van het B.W., als tijdelijke bepaling ingevoerd door artikelen 8, 6° van de wet van 30 april 1958). Dus verbindt de vrouw die een beroep, een nijverheids- of handelsbedrijf uitoefent nooit meer dan zichzelf, en gebeurlijk haar man indien deze uitdrukkelijk instemde, op de wijze zoals reeds uiteengezet.

3. De vrouw is gehuwd met scheiding van goederen, of is gerechtelijk van goederen gescheiden.

Hier stelt zich de kwestie alleen ten aanzien van de persoonlijke goederen van de vrouw, aangezien er ingeval van scheiding van goederen geen gemeenschappelijk vermogen bestaat. Er weze immers aan herinnerd, dat in dit goederenstelsel de patrimonialia van man en vrouw van elkaar gescheiden blijven, dat ieder van hen het beheer en het genot van zijn persoonlijke goederen heeft, en dat de huwelijkslasten door de man gedragen worden hierbij geholpen door een contractueel bedongen, of door een gerechtelijk of wettelijk vastgestelde, bijdrage van de vrouw.

Hieruit volgt dat de rechtspositie van de van goederen gescheiden vrouw ongetwijfeld ruim is, alhoewel, tot vóór de wet van 30 april 1958, nog steeds een beperkte ingevolge de thans opgeheven oude artikelen 215, 217 en 223a B.W. die haar principieel onbekwaam maakten.

Welke is nu echter haar huidige juridische toestand, waar de wet van 30 april 1958 haar in beginsel handelingsbekwaam heeft gemaakt en dat haar onbekwaamheid tot handelend optreden de uitzondering is geworden?

a. De vrouw heeft geen zelfstandig beroep en oefent geen handels- of nijverheidsbedrijf uit.

In die onderstelling heeft de vrouw, naar het me wil voorkomen, geen ruimere bevoegdheid verkregen dan voorheen (op één punt na).

1) Zoals voorheen kan zij vanzelfsprekend alle daden van bewaring of behoud stellen, en verder alle daden van beheer en van genot (zie de artikelen 1449 al. 2 en 1536 B.W.).

Bijgevolg kan ze hiervoor ook alle verbintenissen aangaan (A. Kluyskens, VIII, Het huwelijkscontract, n° 360), en vrij in rechten optreden (zie het nieuw artikel 226bis B.W., ingevolge artikel 8, 1° van de wet van 30 april 1958 dat hiermee het opgeheven artikel 216, 3° B.W. herneemt). Zij kan dus verhuren voor een duur van min dan 9 j., geldig kwijting geven voor de betaalde huursommen, de huurder(s) dagvaarden in huurverbreking, enz.

2) Zij heeft insgelijks het recht om, zoals voorheen, vrij ten bezwarenden titel over haar roerend goed te beschikken en het te vervreemden (artikelen 1449 al. 3 B.W.); en dit nu, zonder twijfel mogelijk, zelfs buiten de grenzen van dit beheer, zoals blijkt uit de combinatie van het nieuw artikel 214 B.W. en artikel 1449 al. 3 B.W. Want, waar voor de wet van 30 april 1958 redelijk kon geargumenteerd worden dat het voor de van goederen gescheiden vrouw niet alleen verboden was ten kosteloze titel over haar roerend goed te beschikken (eensgezinde rechtspraak en rechtsleer) doch ook ten bezwarenden titel buiten de grenzen van het beheer om, precies omdat de van goederen gescheiden vrouw principieel onbekwaam bleef ingevolge de oude artikelen 215, 217 en 223a B.W. (zie W. Delva, De beperkte bekwaamheid van de van goederen gescheiden vrouw om over haar roerend goed te beschikken, T.N. 1954, blz. 209 v.v.; zie ook nog De Page, X, n° 1383, en Brussel, 29 oktober 1952, Pas. 1954, II, 1), daar is de toestand nu juist omgekeerd. Zodat, vermits artikel 1449 al. 3 B.W. de van goederen gescheiden vrouw toelaat over haar roerend goed te beschikken en het te vervreemden, dit artikel thans, in het licht van de principiële handelingsbekwaamheid van de gehuwde vrouw, zonder betwisting mogelijk, zijn volle draagwijdte heeft gekregen.

Vanzelfsprekend dat ze hiervoor dan ook vrij in rechten moet kunnen staan.

Maar de gehuwde vrouw die van goederen gescheiden is kan blijkbaar niet over haar roerend goed beschikken ten kosteloozen titel door schenking onder de levenden, tenzij met behoorlijke bijstand of machtiging van haar man of van de rechter. Artikel 905 B.W., dat in algemene termen spreekt en dat slechts naar de vorm gewijzigd werd door artikel 7 par. 4 van de wet van 30 april 1958, is formeel; en de verklaring waarom het artikel behouden werd, alhoewel het wetsontwerp er de opheffing van voorzag, heb ik hoger gegeven. De uitzonderingsgevallen buiten beschouwing gelaten (zie meer bepaald het nieuw artikel 226sexies B.W., ingevolge artikel 8, 5° van de wet van 30 april 1958), geldt als regel: het absoluut verbod van schenkingen onder de levenden. Daarom ook dat de gehuwde vrouw niet vrij aan een roerende nalatenschap kan verzaken, en ook niet vrij een roerende nalatenschap of een schenking met lasten bezwaard kan aanvaarden, noch een lening kan aangaan (tenzij voor de behoeften van de haar toegerekende rechten van bewaring, beheer en genot); en dat zij hiervoor ook al niet vrij in rechten kan staan.

3) Heeft de van goederen gescheiden vrouw sinds

de wet van 30 april 1958 het recht verkregen om vrij over haar onroerend goed te beschikken en het te vervreemden?

Ten kosteloozen titel heel zeker niet, want als zij het niet kan met betrekking tot haar roerend goed dan gaat het evenmin wat haar onroerend goed betreft (zie het artikel 905 B.W., gew. door artikel 7 par. 4 van de wet van 30 april 1958, en wat boven werd gezegd).

Maar quid indien de beschikking of vervreemding ten bezwarenden titel geschiedt?

Op het eerste gezicht zou men geneigd kunnen zijn op de vraag bevestigend te antwoorden, gezien de opheffing, na suggestie van de commissie van justitie van de Senaat, van het artikel 1538 B.W. (zie artikel 7 par. 1 al. 1 van de wet van 30 april 1958), zonder dat de wetgever t.a. hiervoor de minste toelichting verstrekt heeft. Immers, het artikel 1538 B.W. verbood de van goederen gescheiden vrouw op formele en absolute wijze haar onroerende goederen te vervreemden zonder de bijzondere toestemming van haar man, of, indien hij weigerde, zonder die van de rechtbank; speciërende trouwens, dat iedere algemene machtiging die haar daartoe mocht gegeven zijn, hetzij bij huwelijkscontract hetzij nadien, nietig is.

Het is evenwel mijn mening dat de van goederen gescheiden vrouw die bekwaamheid niet bezit. Niet omwille van artikel 1536 B.W. a contrario uitgelegd (wat dan zou toelaten te argumenteren dat de vrouw enkel en alleen het recht van beheer en van genot van haar goederen bezit); maar wel omdat de wetgever, die artikel 1538 B.W. heeft opgeheven, de artikelen 1449 en 1576 B.W. intact heeft behouden die, ten aanzien van het beschikkingsrecht ten bezwarenden titel over de onroerende goederen, precies de opgeheven beschikking van artikel 1538 B.W. inhouden! Artikel 1576 B.W. bepaalt immers voor een dotaal stelsel, dat de vrouw wel het beheer en het genot van haar paraphernale goederen behoudt, doch ze niet vervreemden mag en hiervoor evenmin in rechten mag verschijnen, zonder de machtiging van haar man of bij zijn weigering die van de rechtbank; en art. 1449 al. 4 B.W. zegt zeer duidelijk, dat de gerechtelijk van goederen gescheiden vrouw haar onroerende goederen niet kan vervreemden zonder toestemming van haar man, zoniet, op zijn weigering, zonder daartoe in rechte te zijn gemachtigd. Welnu, men neemt algemeen aan, en terecht, dat de artikelen 1449 en 1576 B.W. insgelijks toepasselijk zijn ingeval van contractuele scheiding van goederen en dat zij de artikelen 1536-1539 B.W. op de conventionele scheiding van goederen aanvullen (Laurent, XXIII, n° 442, 444 v.v.; R. Marcq, V° Contrat de mariage, Rép. prat. dr. b., n° 1079; N. Gunzburg, Het huwelijkscontract, 1948, 3° ed., n° 291; Kluyskens, VIII, n° 358; De Page, X, n° 1346; Luik, 8 mei 1862, Pas. 1863, II, 254; id., 2 febr. 1875, Pas. 1875, II, 338). Zodat bijgevolg ook niet de stelling kan worden verdedigd, dat dit beschikkingsrecht nu wel werd toegekend aan de contractueel van goederen gescheiden vrouw doch niet aan degene die gerechtelijk van goederen is gescheiden. Trouwens, heeft de wetgever wel die bedoeling gehad, zoals wordt voorgehouden (M. Donnay, in Rec. gen. enreg., n° 19979, n° 7, jg. 1958, blz. 282)? Waaruit zou het blijken? En waarom ook?

Het was in elk geval niet de bedoeling van de initiatiefnemers van de wet, want de opheffing van artikel 1538 B.W. was niet voorzien in het wetsontwerp; en het was mij dunkt, ook niet de bedoeling van de wetgever, want noch de voorbereidende werken

noch de parlementaire besprekingen laten hieromtrent iets blijken.

Toch kan men zich een aantal vragen stellen.

Vooreerst die: kan men niet aannemen dat de uitdrukkelijke opheffing van artikel 1538 B.W. ook de stilzwijgende opheffing van artikel 1449 al. 4 B.W. en van artikel 1576 B.W. meebrengt? Ik denk het niet, want had de wetgever dit gewenst, dan had hij ongetwijfeld de artikelen 1449 en 1576 B.W. gewijzigd in die zin dat er geen tegenspraak meer overbleef met de beoogde koerswijziging ingevolge de eenvoudige opheffing van artikel 1538 B.W. (Al mag er daarbij ook wel op gewezen worden, dat de opheffingen en wijzigingen die door artikel 7 van de wet van 30 april 1958 werden bewerkt niet limitatief mogen opgevat worden; de tijd zal wel leren dat tal van wetsbeschikkingen onverenigbaar zullen blijken met de bepalingen van de nieuwe wet; zo o.m. de artikelen 940 en 942 B.W., artikel 1388 B.W. aanhef en artikel 1426 B.W.; teksten die onveranderd behouden werden doch die niet te verzoenen zijn met de nieuwe wet).

Het ligt voor de hand, dat wanneer de wetgever er aan dacht artikel 1538 B.W. op te heffen, hij er ook zal aan gedacht hebben de artikelen 1449 en 1576 B.W. te wijzigen; want, zoals gezegd, vullen die artikelen elkaar aan.

Vandaar dan een tweede vraag: heeft de wetgever de wijziging, of opheffing, van de artikelen 1449 al. 4 en 1576 B.W. misschien uit het oog verloren? Het is een vraag die zich des te meer opdringt, wanneer men weet dat bij de Senaat een wetsvoorstel werd ingediend ertoe strekkende dat artikelen 1449, 1536 en 1576 B.W., zonder meer op te heffen, en dat de indieners van dit wetsvoorstel zonder blozen in de toelichting schrijven dat de wetgever de artikelen 1449 en 1576 B.W. heeft vergeten op te heffen toen hij artikel 1538 B.W. heeft opgeheven. Maar indien dit ongetwijfeld kan beaamd worden voor sommige parlementairen wie de zin van de artikelen 1449, 1576 en 1538 B.W. vreemd was, dan kan dit toch moeilijk staande gehouden worden in hoofde van alle juristen van Kamer en Senaat; vooral dat de Raad van State er in zijn advies de aandacht op gevestigd had (zie de Parl. doc., Senaat, gew. zitting 1956-57, wetsontwerp n° 69, blz. 35).

De redelijkste verklaring, geloof ik, is de volgende. De wetgever (althans de meerderheid van de Kamerleden en Senatoren die de opheffing van artikel 1538 B.W. hebben gestemd), heeft artikel 1538 B.W. laten vallen, omdat er in de tekst van dit artikel (hetgeen niet het geval is voor artikel 1449 noch voor artikel 1576 B.W.) een paar zinsneden voorkomen die rechtstreeks indruisen tegen de tekst en de geest van de wet van 30 april 1958. Immers, artikel 1538 B.W. was als volgt opgesteld: «*In geen geval, noch krachtens enig beding, kan de vrouw haar onroerende goederen vervreemden zonder de bijzondere toestemming van haar man, of, indien hij weigert, zonder daartoe door de rechter te zijn gemachtigd. Elke algemene machtiging om de onroerende goederen te vervreemden, die, hetzij bij het huwelijkscontract, hetzij nadien, aan de vrouw verleend wordt, is nietig*». Maar zodoende wil het me voorkomen, dat zo'n algemene machtiging nu wel geoorloofd is; want, waar vroeger het gevaar bestond dat hierdoor de handelingsbekwaamheid van de van goederen gescheiden vrouw ten onrechte contractueel werd uitgebreid (hetgeen voorheen zeker strijdig was met de artikelen 215, 217, 6 en 1388 B.W.), is dit bezwaar nu ontzenuwd door het nieuw artikel 214 B.W.

b. De vrouw heeft wel een zelfstandig beroep, of oefent een handels- of nijverheidsbedrijf uit.

In die onderstelling heeft de van goederen gescheiden vrouw dan de ruimste rechten voor alles wat die activiteit betreft, alsook, binnen de door het regime op de voorbehouden goederen gestelde grenzen, zeer ruime bekwaamheid met betrekking tot die goederen (zie artikel 11 W.v.K. en artikel 7 par. 10 van de wet van 30 april 1958 waardoor het al. 1 van artikel 10 B. I, T. I, van het W.v.K. werd opgeheven; zie verder de artikelen 226bis, 226quinquies en 226septies B.W.; ingevolge artikel 8, 1°, 4° en 6° van de wet van 30 april 1958 die hiermee de oude artikelen 216, 3°, 220 al. 1 en 223b al. 2, en 224a-f B.W. herneemt).

Nu verbindt zij zich persoonlijk op de volle eigendom van haar persoonlijke goederen, alsook op haar voorbehouden goederen.

Haar toestand blijft, praktisch gesproken, evenwel dezelfde als die vóór het in voege treden van de wet van 30 april 1958.

4. De vrouw is gehuwd met een dotaal stelsel, en haar goederen zijn allemaal paraphernaal.

In dit geval is de rechtspositie van de vrouw feitelijk dezelfde als die van een van goederen gescheiden vrouw; zodat zonder meer kan verwezen worden naar wat voor die casus boven is gezegd geworden.

* * *

De conclusie van dit onderzoek is dus wel, zoals betoogd, dat de wet van 30 april 1958 voor de gehuwde vrouw slechts een morele genoegdoening betekent, doch haar niet de beloofde handelingsbekwaamheid heeft gebracht. Het is een eerste grote stap in die richting; de tweede stap moet nog volgen door het aanpassen van ons huwelijksvermogensrecht! En, eens zover, zal de wet van 30 april 1958 opnieuw herzien moeten worden door de wetgever; want nu is ze een overgangswet... die bovendien nog voor heel wat verbeteringen vatbaar is!

Intussentijd is de uitwerking van de wet, die naar haar voornaamste oogmerk de juridische emancipatie van de gehuwde vrouw was, grotendeels verlamd. Derden die met een gehuwde vrouw contracteren, en die zich wensen te dekken, zullen, zoals de banken, de kredietmaatschappijen, de notarissen e.a., de tussenkomst van haar man blijven eisen; niet enkel in de gevallen waarin zijn tussenkomst noodzakelijk is, doch natuurlijk ook in al de twijfelachtige gevallen, en zelfs wanneer de in gemeenschap van goederen gehuwde vrouw kan optreden voor haar activiteit!

Toch zal het niettemin meer en meer voorkomen dat, ingevolge een valse voorstelling van zaken, door of met de gehuwde vrouw zal gecontracteerd zijn in gevallen waarvoor zij nog bewilligd diende te worden. Quid? Welke sanctie kan dan worden uitgelokt? De wetgever laat ons in de onzekerheid; want,

hij heeft aan de ene kant het oud artikel 225 B.W. opgeheven en het oud artikel 1125 B.W. gewijzigd, doch aan de andere kant de hierdoor ontstane leemte niet aangevuld, zodat geen zeker antwoord kan gegeven worden. Wanneer door de gehuwde vrouw zonder de nog vereiste machtiging van de man of van de rechtbank buitengerechtelijke handelingen worden gesteld (b.v. een verkoop), kunnen die akten dan vernietigd worden ten verzoeken van de man, zelfs ten verzoeken van de vrouw, en gebeurlijk nog van de erfgenen van man en vrouw of van hun schuldeisers zoals vroeger, toen artikel 225 B.W. de nietigheid van de rechtshandeling alleen als betrekkelijk beschouwde in geval van materieel of moreel belang? Het komt me voor van wel, gelet enerzijds op artikel 1304 B.W. dat niet werd gewijzigd, alhoewel het wetsontwerp het voorzag, en omdat anderzijds de toestand van onbekwaamheid feitelijk nog altijd bestaat in hoofde van de gehuwde vrouw. In ieder geval zou de wetgever aan die onzekerheid moeten een einde stellen!

Zo ook zou de gehuwde vrouw, die zonder de thans nog noodzakelijke machtiging als eiseres in rechten moest verschijnen, in haar vordering niet ontvankelijk mogen worden verklaard op verzoek van de door haar gedaagde derden (arg.: artikel 226ter B.W. ingevolge artikel 8, 2° van de wet van 30 april 1958 dat hiermee het opgeheven artikel 218 B.W. herneemt). Omgekeerd dient de aanlegger, die een gehuwde vrouw als verweerster aanspreekt, vooralsnog ook haar man te dagvaarden om haar te machtigen. Het gaat evenwel weer om een relatieve nietigheid.

* * *

Wat er ook van zij, het is te betreuren dat onze wetgever de wet van 30 april 1958 heeft gestemd, los van een aangepaste hervorming van ons huwelijksvermogensrecht. De wetgever had zich op het Franse precedent moeten bezinnen en op ervaring aldaar opgedaan na het invoeren van de wet van 11 febr. 1938, toen wel de rechtsbekwaamheid van de gehuwde vrouw werd ingevoerd doch zonder het huwelijksvermogensrecht te wijzigen.

Want praktisch wordt «niets verwezenlijkt als men aan de vrouw volledige rechtsbekwaamheid heeft verleend zonder haar terzelfdertijd goederen toe te wijzen die haar verbintenissen waarborgen; want de derden, die met de vrouw overeenkomsten aangaan, vragen niet of de vrouw al dan niet bekwaam is maar wel of zij, indien bekwaam, goederen heeft die voor haar verbintenissen instaan» (zie het in het advies van de Raad van State aangehaald uittreksel uit het verslag van het permanent comité van de wetgevingsraad, Parl. doc., Senaat, gew. zitting 1956-57, wetsontwerp, n° 69, blz. 28).

Integendeel, de wetgever heeft grote rechtsonzekerheid geschapen, die spoedig zou moeten ongedaan worden gemaakt.

Prof. Dr. W. DELVA.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer — 21 maart 1957

Eerste Voorzitter : M. Wouters.
Raadsheer-Verslaggever : M. Piret.
Advocaat-generaal : M. Mahaux.

1. Cassatie. — Middel strekkend tot niet-ontvankelijk-verklaring in hoger beroep, voor het eerst in cassatie ingeroepen.
2. Authenticiteit van een door partijen voor de rechter aangegane overeenkomst.

1. Een middel, dat er toe strekt een hoger beroep niet ontvankelijk te doen verklaren, mag slechts voor de eerste maal voor het Hof van Cassatie worden ingeroepen op voorwaarde, dat het op een regel van openbare orde steunt.

2. Een overeenkomst tussen partijen aangegaan voor de Vrederechter en door deze vastgesteld, heeft bindende bewijskracht en bindende kracht, ook wanneer het akkoord niet is vastgesteld in een door de partijen ondertekend bijzonder proces-verbaal.

De bewijskracht gaat uit van de persoonlijke, door de rechter in de loop van zijn opdracht gedane vaststellingen.

Wanneer een vonnis voor het authentiek bewezen zijn van het door een van partijen ingeroepen akkoord het o'maken van een door de partijen ondertekend bijzonder proces-verbaal eist, voegt het aan de regelen betreffende de authenticiteit der akten een voorwaarde toe, welke die regelen niet inhouden en miskent dienvolgens dezelve.

Houdart R. t/ De Jonghe, Surin en Chevalier.

Gelet op de bestreden vonnissen, op 29 april 1955, 13 juli 1955 en 2 maart 1956 door de Rechtbank van Eerste Aanleg te Bergen gewezen;

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door de eerste twee verweerders tegen de voorziening aangevoerd in zover zij tegen het vonnis van 29 april 1955 gericht is :

Overwegende dat de eerste twee verweerders betogen dat de voorziening niet ontvankelijk is tegen het vonnis van 29 april 1955, om de reden dat noch in de tekst van het middel, noch in de ontwikkeling en toelichting ervan, tegen voormeld vonnis een grief is opgegeven;

Overwegende dat in het tweede en het derde onderdeel van het middel aan de onderscheiden bestreden vonnissen, en derhalve aan het vonnis van 29 april 1955, verweten is zowel de bewijskracht te hebben miskend van de door de vrederechter in het beroepen vonnis gedane vaststellingen, als de bindende kracht van het akkoord waarop die vaststellingen slaan;

Dat de grond van niet-ontvankelijkheid in feite niet opgaat;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1134, 1135, 1317, 1319, 1320, 1322, 1356 B.W., 61, 77, 414, 462, 465, 470, 452 W.B.R., 1, 1° en 9 van de wet van 25 maart 1876, titel I inhoudende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 97 van de Grondwet,

doordat, aanlegger in cassatie betwist hebbende dat verweerders De Jonghe en Surin het recht hadden

vóór de rechter in hoger beroep opnieuw de voorwaarden tot uitoefening van de loodrecht op de weg liggende litigieuze erfdienstbaarheid, welke van de weg tot aan de achterste grens van de grond van Houdart leidt, in discussie te brengen, vernits over deze erfdienstbaarheid vóór de vrederechter een formeel accord was gesloten geworden, het bestreden vonnis van 13 juli 1955, tot rechtvaardiging van het heropenen van de debatten dienaangaande bepaalt dat « zo de echtheid van de vaststellingen van een vonnis betreffende materiële en « de visu » waarneembare feiten vóór de rechter in hoger beroep niet in twijfel kan getrokken worden, zulks evenwel niet geldt in onderhavige zaak waarin de eerste rechter zich ertoe beperkt heeft de mondelinge verklaringen der partijen op te nemen zonder daarover een door hen ondertekend proces-verbaal op te maken », en doordat het bestreden vonnis van 2 maart 1956, na erop gewezen te hebben dat aangaande de ontvankelijkheid van het beroep geen grief naar voren was gebracht, dit beroep ontvangt en het beroepen vonnis wijzigt,

dan wanneer : 1° het hoger beroep ingesteld tegen een vonnis hetwelk vaststelling inhoudt van een tussen partijen tot stand gekomen accord niet ontvankelijk is, en de aldus ingevoerde regel van openbare orde is (schending van de artikelen 453 W.B.R., 1, 1° en 9 van de wet van 25 maart 1876, titel I inhoudende van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, 1356 B.W.),

2° de rechter, behoudens betichting van valsheid vaststelt dat partijen, dergelijk accord gesloten hebben, waaruit volgt dat de bestreden vonnissen de bewijskracht geschonden hebben van de vermeldingen van het beroepen vonnis dat vaststelling van het accord der partijen inhoudt (schending van de artikelen 1317, 1319, 1320 en 1322 B.W.),

3° de bestreden vonnissen aldus de bindende kracht van voormeld accord miskend hebben (schending van de artikelen 1134, 1135 B.W., 61, 77, 414, 462, 465 en 470 W.B.R.),

4° het bestreden vonnis van 13 juli 1955 niet wettelijk met redenen omkleed is, doordat het geen antwoord verstrekt op het middel, door aanlegger in zijn ter zitting van 30 maart 1955 geviseerde conclusies hieruit afgeleid dat, vernits de overeenkomst voor de partijen als wet geldt, er geen gronden meer aanwezig waren om terug te komen op de termen van het accord waarvan het beroepen vonnis vaststelling inhoudt (schending van artikel 97 van de Grondwet),

5° het bestreden vonnis van 2 maart 1956 niet wettelijk met redenen omkleed is, doordat het geen antwoord verstrekt op de conclusies van aanlegger welke ter zitting van 15 oktober 1955 gevisieerd zijn en enerzijds, de eerste conclusies uitdrukkelijk voor herhaald hielden, en anderzijds, deden gelden dat het bij authentieke akte bekrachtigd accord geldt tot betichting van valsheid, zonder dat de magistraat behoeft vooraf de handtekening der belanghebbenden te eisen (schending van artikel 97 van de Grondwet) :

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat aanleggers te genen tijde vóór de rechter in hoger beroep gesteld hebben dat het beroep niet ontvankelijk was;

Overwegende dat het middel mitsdien als nieuw voorkomt;

Overwegende dat een middel, hetwelk ertoe strekt een hoger beroep niet ontvankelijk te doen verklaren, enkel voor de eerste maal vóór het Hof van Cassatie mag ingeroepen worden op voorwaarde dat het op een regel van openbare orde gesteund is;

Dat zulks ter zake niet het geval is;

Dat aanlegger slechts steunt op een private overeenkomst, hoewel deze door de rechter vastgesteld is, welke overeenkomst de rechter in hoger beroep niet verplicht was in te roepen om tot niet-ontvankelijkheid van het beroep te besluiten, naardien partijen zich vóór hem en niet op beriepen;

Dat het eerste onderdeel van het middel naar recht faalt;

Wat het tweede en het derde onderdeel betreft :

Overwegende dat het vonnis van 13 juli 1955 en gevolglijk het vonnis van 2 maart 1956 verklaren dat de overeenkomst, tussen partijen vóór de vrederechter tot stand gekomen en door deze vastgesteld, bewijskracht en bindende kracht ontbeert om de reden dat het accoord niet vastgesteld was geworden in een door de partijen ondertekend bijzonder proces-verbaal;

Overwegende dat de bewijskracht uitgaat van de persoonlijke, door de rechter, in de loop van zijn opdracht, gedane vaststellingen; dat, waar zij voor het authentiek bewezen zijn van het door aanlegger ingeroepen accoord het opmaken van een door de partijen ondertekend speciaal proces-verbaal eisen, de vonnissen van 13 juli 1955 en 2 maart 1956 aan de regelen betreffende de authenticiteit der akten een voorwaarde toegevoegd hebben welke zij niet inhouden, en die regelen dienvolgens miskend hebben;

Dat zij insgelijks de bindende kracht van de behoorlijk vastgestelde overeenkomst geschonden hebben;

Dat het tweede en het derde onderdeel van het middel gegrond zijn;

Overwegende evenwel dat de redenen welke de cassatie van de twee aangehaalde vonnissen rechtvaardigen niet gelden ten aanzien van het vonnis van 29 april 1955, hetwelk geen bepalingen behelst die betrekking hebben, hetzij op de bewijskracht van het aangevoerde akkoord, hetzij op de bindende kracht ervan;

Overwegende dat er geen aanleiding is tot het onderzoeken van het vierde en het vijfde onderdeel van het middel, waarvan het aannemen niet tot een ruimere cassatie zou leiden;

Om deze redenen :

Verwerpt de voorziening, in zover zij gericht is tegen het vonnis van 29 april 1955;

Verbreekt de vonnissen van 13 juli 1955 en van 2 maart 1956;

Veroordeelt verweerders tot twee derden der kosten, het overblijvende derde aanlegger ten laste blijvende;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van Eerste Aanleg te Charleroi, in hoger beroep uitspraak doende.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 6 februari 1958.

Voorzitter : M. Bareel.

Raadsheer-Verslaggever : M. Anciaux Henry de Faveaux.

Procureur-generaal : M. Hoyoit de Termicourt.

Advocaat : Mr. Van Leynseele.

Arbeidsongeval. — Raming van de blijvende gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid.

In tegenstelling met de tijdelijke arbeidsongeschiktheid, die enkel geraamd wordt ten aanzien van het door de arbeider op het tijdstip van het ongeval uitgeoefende beroep wordt de blijvende gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid bepaald door in aanmerkingneming van de arbeidsongeschiktheid, die de arbeider behoudt, niet alleen in zijn beroep op het tijdstip van het ongeval, doch in alle bedrijven, tot geregeld de uitoefening waarvan hij nog in staat is.

Caisse Commune de la Fédération belge du Batiment et des travaux publics t/ Bosmans.

Gelet op het bestreden vonnis, op 19 mei 1956 in hoger beroep gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1 en 2 (gewijzigd door artikel 1 van de wet van 10 juli 1951) van de samengeordende wetten betreffende de arbeidsongevallen,

doordat het bestreden vonnis de vergoedingen, welke verweerder toekomen uit hoofde van zijn blijvende gedeeltelijke ongeschiktheid vaststelt op twintig ten honderd sedert 1 januari 1954, de dag van de consolidatie der letselen, rekening houdend met verweerders beroep ten dage van het ongeval, dan wanneer vóór het vaststellen van de blijvende vergoeding er rekening dient te worden gehouden, niet zonder meer met het vroeger beroep van de getroffene, doch met elke winstgevende werkzaamheid die hij in staat is uit te oefenen, de gevolgen van het ongeval in acht nemend :

Overwegende dat de vordering welke ingesteld is door verweerder, getroffene bij een arbeidsongeval, strekt tot het bekomen van de vergoedingen zowel wegens een tijdelijke als wegens een blijvende gedeeltelijke werkongeschiktheid;

Overwegende dat het vonnis door de voorziening slechts aangevallen is in zover daarbij uitspraak gedaan is over de aan de getroffene wegens het laatste punt toe te kennen vergoedingen;

Overwegende dat het vonnis erop wijst dat volgens een deskundige het percentage blijvende gedeeltelijke werkongeschiktheid tien ten honderd « in abstracto » en twintig ten honderd « in concreto » is, rekening houdend met het beroep van verweerder;

Overwegende dat het vonnis beslist dat de rechtbank met deze raming in concreto rekening kan houden « door ter zake het beroep van metselaarsknecht in aanmerking te nemen » dat verweerder uitoefende;

Overwegende dat, in tegenstelling met de tijdelijke werkongeschiktheid die enkel geraamd wordt ten aanzien van het door de arbeider op het tijdstip van het ongeval uitgeoefend beroep, de blijvende gedeeltelijke werkongeschiktheid bepaald wordt door inaanmerkingneming van de werkongeschiktheid die de arbeider behoudt, niet enkel in zijn beroep op het tijdstip van

het ongeval, doch in de gezamenlijke bedrijven tot geregelde uitoefening waarvan hij nog in staat is;

Overwegende derhalve dat, waar het het deel van het dispositief betreffende de schadeloosstelling wegens de blijvende arbeidsongeschiktheid slechts grondt door inaanmerkingneming van het beroep van metselaars-knecht dat de getroffene op het tijdstip van het ongeval uitoefende, zonder te onderzoeken welke werkgeschiktheid hij behouden had in de bovenomschreven betekenis, het bestreden vonnis de in het middel aangeduide bepalingen geschonden heeft;

Om die redenen :

Verbreekt het bestreden vonnis, in zover het bevindt dat verweerder sedert 1 januari 1954 twintig ten honderd blijvend werkongeschikt is, en in zover het over de kosten beslist;

Beveelt dat van onderhavig arrest melding zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Vooroordeelt aanlegster tot de kosten, bij toepassing van de wet van 20 maart 1948;

Verwijst de aldus beperkte zaak naar de Rechtbank van eerste aanleg te Nijvel, zetelende in hoger beroep.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer — 20 maart 1957

Voorzitter : M. Scheyvaerts.

Raadsheren : M.M. de Foy en Van der Haegen.

Advocaten : Mrs Dasselste en A. Claes (Brugge).

Oorlogsschade. — De onverdeeltheid van het getroffen onroerend goed brengt niet mede, dat het aan dat goed verbonden recht op vergoeding van oorlogsschade ook onverdeeld zou zijn. Dit recht is deelbaar. — De taak van de verdeling dezer vergoeding komt toe aan de bevoegde administratie.

Bij licitatie van een onroerend goed, dat oorlogsschade heeft geleden, dient het recht op vergoeding van die oorlogsschade niet mede te worden verkocht. De onverdeeltheid van het onroerend goed brengt inderdaad niet onverdeeltheid van dit recht op schadevergoeding mede.

De bevoegde administratie kent de vergoedingen van oorlogsschade toe aan de onverdeelde erfgenamen volgens de rechten, die aan ieder belanghebbende zijn toegekend bij de wet of bij overeenkomst.

Zo dit ten gevolge heeft, dat sommige belanghebbenden ingevolge hun persoonlijke toestand (b.v. onmogelijkheid een wederbelegging te bewerkstelligen) in een minder gunstige positie komen te verkeren, zo is dit het gevolg niet van de wijze van verdeling, doch van de wetgeving op de oorlogsschade.

A. Gelaude t/ Gelaude en cs.

Overwegende dat dit beroep regelmatig is naar vorm en tijd;

Overwegende dat de oorspronkelijke eis door appellante ingesteld strekte tot de boedelscheiding van mede-erfgenamen en de openbare verkoping van

een terrein gelegen te Ukkel Beeckmanstraat, 70 samen met de schuldvordering voor oorlogsschade ermede overeenkomend;

dat de eigenares van dit goed de dame Gelaude Leonie, Wwe Orinx was, die op 24 mei 1945 overleden is en die bij eigenhandig testament dd. 20 november 1946 haar zeven neven en nichten als algemene legatarissen elk voor een zevende had ingesteld;

dat de erfenis onder de legatarissen verdeeld en gelijkwijd werd bij onderhandse akte van 10 februari 1948, met uitsluiting van het hierboven vermeld onroerend goed;

dat Gustave en Robert Gelaude hun aandeel aan andere mede-erfgenamen hebben afgestaan met het gevolg voor appellante dat haar aandeel thans 3/14en bedraagt in plaats van 1/7de;

Overwegende dat het vonnis a quo de eis van appellante wat betreft de openbare verkoping van het onroerend goed heeft ingewilligd doch de schuldvordering wegens oorlogsschade van de openbare verkoping heeft uitgesloten;

dat appellante doet gelden dat de kwestige schuldvordering in de massa moest begrepen blijven; dat zij niet behoorlijk verdeelbaar is; dat de door de eerste rechter aangenomen oplossing de principe van de gelijkheid in de verdeling schendt omdat appellante zich niet in dezelfde toestand bevindt als de geïntimeerden, die allen eigenaars zijn van onroerende goederen, terwijl appellante geen enkel onroerend goed bezit en dus geen aanspraak kan maken op de vergoeding voor wederbelegging noch op aanvullend krediet dat de openbare verkoping van de schuldvordering het enig middel is de bedoelde schuldvordering in haar geheel te bewaren en de gelijkheid tussen de erfgenamen te handhaven;

Overwegende dat bij een eerste contradictoir beschouwde beslissing nr 7066 van 2 augustus 1954 de provinciale directie van Brabant het bedrag der vergoedingen vastgesteld had en de beneficiënten ervan elk voor hun aandeel aangewezen;

dat op verzoek van appellante en krachtens artikel 36 der samengeordende wetten betreffende de herstelling der oorlogsschade een tweede beslissing op 14 januari 1955 door dezelfde provinciale directie werd genomen waarbij de toekenning van vergoedingen beperkt werd tot de roerende schade en de verdeling ervan gewijzigd op grond van nieuwe gegevens door de partijen verschaft; dat de eerste beslissing vernietigd werd wat betreft de onroerende schade; dat de nieuwe beslissing hierover opgeschorpt zal blijven tot dat de toekenning der rechten op deze vergoeding definitief vastgesteld zal worden in de licitatie die de thans voor de Rechtbank van eerste aanleg te Brussel hangende rechtspleging zal volgen;

dat ingevolge verzet van geïntimeerden een derde beslissing getroffen werd op 24 februari 1955 waarin vastgesteld werd dat de vordering van appellante de toekenning van nu af der vergoedingen betreffende de schade aan het onroerend goed toegebracht niet kon hinderen; dat zij het voorwerp zullen uitmaken van een beslissing aanvullende deze van vernietiging dd. 14 januari 1955 die hierover geen uitspraak heeft gedaan;

Overwegende dat artikel I par. 1 van het K.B. van 30 januari 1954 tot samenordening de financiële tussenkomenst van de Staat voorziet onder voorwaarden bij de tegenwoordige samengeordende wetten vastgesteld in de gevallen waarin een rechtstreekse materiële en zekere schade door oorlogshandelingen op Belgisch grondgebied na 27 augustus 1939 aan licha-

melijke roerende en onroerende goederen toegebracht werd;

dat hetzelfde artikel in zijn paragraaf 3 beschikt dat het recht op herstel vastgesteld door de tegenwoordige samengeordende wetten terugwerkende kracht heeft tot het ogenblik van het schadegeval;

Overwegende dat uit de verschillende beslissingen uitgaande van de provinciale directie van Brabant afgeleid mag worden dat het bedrag van de vergoedingen vastgesteld zijn geweest maar dat de door appellante ingespannen rechterlijke rechtspleging de toekenning ervan heeft verdaagd;

Overwegende dat de geteisterde na het schadegeval overleden is; dat het op dit ogenblik is dat haar recht op de vergoedingen voorzien door de wet in haar patrimonium is gevallen en aan haar erfgenamen en legatarissen overgedragen werd;

Overwegende dat de wetgeving op de herstelling van de oorlogsschade van openbare orde is;

dat de beginselen van het gemeen recht nopens de aansprakelijkheid voor de daden van een schadelijke fout hier niet van toepassing zijn;

dat de staat, die geen fout heeft gepleegd slechts tegenover de slachtoffers van de oorlog verbonden is binnen de perken en onder de voorwaarden die door de wet zijn bepaald;

Overwegende dat de staat van onverdeeldheid der onroerende goederen door een oorlogshandeling geteisterd niet voor gevolg heeft de vergoedingen door de staat toegekend onverdeeldbaar te maken; dat deze vergoeding geldsommen uitmaken die wezenlijk verdeelbaar zijn (Verbr. 23 oktober 1920, Pas. 1921 I. 109).

Dat de uitdeling van de vergoedingen tot de bevoegde administratie behoort, dewelke deze toekent volgens de bestaande wettelijke beschikkingen ofwel op grond van de overeenkomsten tussen partijen gesloten en zulks met inachtneming van de toestand van elke beneficiënt afzonderlijk;

Overwegende dat het verlies waarover appellante zich beklaagt eigen is aan de wetten op de oorlogsschade; dat het door elke geteisterde die één der voorwaarden van de samengeordende wetten niet vervult moet lijden en zonder verband is met de wijze van vereffening;

dat daarenboven zelfs in het geval van voorafgaandelijke machtiging voor afstand bekomen van de provinciale directeur, de herstellvergoeding de prijs van de afstand niet mag overschrijden en dat de tussenkomst van de prijs van de staat aangaande de waarborg van een herstellkrediet verdwijnt (artikel 50. par. 2 van het K.B. van 30 januari 1934);

dat overigens de kwestige schuldvordering van roerende aard is; dat ieder erfgenaam het recht heeft zijn aandeel in natura te bekomen tenzij in de gevallen voorzien door artikel 796 en 826 van het B.W., dat deze uitzonderingen ter zake niet voorhanden zijn zodat het verzet van een der belanghebbenden zou volstaan om de verkoping te verhinderen en dat noch de meerderheid noch de rechtbank deze zouden kunnen opdringen (Rép. Prat. D. B. V° Successions, nr 1261).

..... Bevestiging.

NOOT.

Het vonnis, waarvan beroep, is met een toelichtende noot verschenen in het R.W. 1955/1956, 1437.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 11 juni 1957.

Voorzitter : M. Gerniers.

Raadsheren : MM. De Grootte en Soenens.

O.M. : M. Versée.

Advocaat : Mr Baert.

Valsheid in authentieke geschriften. — Openbaar testament zonder vermelding van het jaartal van verlijden. — Volstrekke nietigheid. — Niet-toepasselijkheid van de artikelen 193, 194 en 195 W.v.S.

Het in het onderhavig geval van valsheid aangetegen openbaar en authentiek testament vermeldt niet het jaartal van verlijden.

De onjuiste of onvolledige dagtekening van een openbaar testament kan niet worden hersteld.

Bij gebreke aan stipte naleving van een der door de wet vereiste wezenlijke en onontbeerlijke formaliteiten tot het totstandkomen zelf van de plechtige rechtshandeling, waardoor het openbaar testament is gekenmerkt, is deze akte volstrekke nietig en geen « akte van het ambt » van de notaris in de door de artikelen 193, 194 en 195 W.v.S. vereiste zin.

Derhalve ontbreken de bij voormelde wetsbepalingen voor de strafbaarheid vereiste bestanddelen.

C... en G...

Misdaden ten laste gelegd van een rechter ,buiten zijn ambt, met samenhang van misdaden ten laste gelegd van een ander persoon.

(Artikelen 479, 480 en 502, 226 en 227, 283 van het Wetboek van Strafvordering.

Vordering van de Procureur-generaal bij het Hof van beroep.

De Procureur-Generaal bij het Hof van Beroep te Gent;

Gezien de stukken van het gerechtelijk strafonderzoek, op zijn vordering van 27 september 1956, ingesteld door de heer eerste-voorzitter van dit Hof bij beschikking van 29 september 1956, met aanduiding van de heer D..., onderzoeksrechter in de Rechtbank van Eerste Aanleg te Z..., o.m. tegen :

1. C..., notaris en plaatsvervangend rechter in het vredegerrecht van het kanton X...;

Bij samenhang :

2. C..., notaris in standplaats en gehuisvest te Y...;

Verdacht van :

A. De eerste : te X..., op 18 juli 1956, en sedert die datum,

Zijnde een der magistraten van de rechterlijke orde bedoeld bij artikel 479 W.v.S., met name plaatsvervangend rechter in het vredegerrecht van het kanton X..., doch buiten dit ambt,

In zijn hoedanigheid van openbaar officier of ambtenaar, met name notaris ter standplaats X..., in de uitoefening van laatsvermeld ambt, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden :

1. Valsheid te hebben gepleegd, hetzij door valse handtekeningen, hetzij door vervalsing van de akte, het geschrift, of de handtekening, hetzij door onderschuiving van personen, hetzij door geschriften geplaatst of ingevoegd in een openbare akte na haar opmaking of sluiting, meer bepaald in een openbaar testament door hem verleden op 18 juli 1956, in de kliniek te X..., en zo beweerd gediktend en onder-

tekend door wijlen Haelvoet Jules, aldaar overleden op 28 juli 1956;

2. Bij het opmaken van een akte van zijn ambt, de aard te hebben gewijzigd van haar wezen of van haar omstandigheden, hetzij door andere overeenkomsten te schrijven dan die, welke door partijen werden aangegeven of gedikteerd, hetzij door als waar op te nemen, feiten die het niet zijn, meer bepaald: in een openbaar testament, door hem verleden op 18 juli 1956, in de kliniek te X..., en zo beweerd gedikteerd en ondertekend door wijlen Haelvoet Jules, aldaar overleden op 28 juli 1956;

B. Met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, in één der gevallen onder littera A, 1° en 2°, hierboven vermeld, van de valse akte of van het vals stuk gebruik te hebben gemaakt, wetend dat de akte vals was;

Bij samenhang:

D. De tweede bovendien: te X... of elders in België op 18 juli 1956 en sedert die datum, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, in één der gevallen onder littera A, 1° en 2°, en C, hierboven vermeld, van de valse akte of van het vals stuk gebruik te hebben gemaakt, wetend dat de akte vals was;

Misdaden voorzien bij de artikelen 66, 67, 193, 194, 195, 196, 197, 213 en 214 S.w.

Overwegende dat een der wezenlijke bestanddelen tot strafbaarheid van de misdaad van valsheid in geschriften, gepleegd door een openbaar officier of ambtenaar, « in casu » notaris C..., in de uitoefening van zijn notarieel ambt en wel in een akte van dit ambt, niet enkel vereist dat de vervalsing van de waarheid zou gepleegd zijn in een geschrift dat, hetzij als rechts- of verbintenistitel geldt, hetzij van aard of vatbaar is om, in zekere mate of op enigerlei wijze, tot bewijs te strekken, zelfs ten titel van louter vermoeden van de mens, van de feiten, verklaringen of rechtshandelingen welke dit geschrift tot voorwerp heeft vast te stellen en waarvan de valsheid of de vervalsing een mogelijke schade, van stoffelijke of louter morele aard, zou kunnen veroorzaken, zoals zulks volstaat voor de bescheiden of stukken bedoeld bij artikel 196 S.w. (zie o.m.: Cassatie, 26 april 1926, Pas. 1926, I, 354; Corr. Luik, 9 juli 1936, Jur. Liège, 1937, 15 en de aldaar geciteerde beslissingen; Cassatie, 13 maart 1939, R.D.P. 1939, 812; Cassatie, 8 januari 1940, Pas. 1940, I, 6 en de noot, alsook J.T. 1940, 83; Cassatie, 7 oktober 1942, Pas. 1942, I, 217; Corr. Brussel, 4 mei 1949, J.T. 1949-50, 498 en R.D.P. 1949, 886 met belangwekkende noot; Cassatie, 7 mei 1951, Pas. 1951, I, 599; Luik, 20 februari 1954, Jur. Liège, 1953-54, 297; Cassatie, 22 maart 1954, Pas. 1954, I, 640 alsook J.T. 1954, 500, R.D.P. 1953-54, 833; R.W. 1954-55, kol. 364; Casatie, 12 juli 1954, Pas. 1954, I, 993 en R.W. 1954-55, kol. 1152; Cassatie, 9 mei 1955, Pas. 1955, I, 981, alsook J.T. 1955, 675 en de opmerkingen);

Overwegende immers dat een der hoofdzakelijke strafbaarheidsvereisten van de misdaad, zoals voorzien en omschreven bij artikelen 194 en 195 S.w., bovendien gelegen is in het plegen van de valsheid of van de vervalsing in een eigenlijke « akte van het ambt », en zodus in de vervulling ligt van al de door de wet bepaalde grond- en vormvoorwaarden opdat het van valsheid aangetijgde en door de bevoegde openbare officier of ambtenaar opgemaakte geschrift, wettelijk als een rechtsgeldige openbare of authentieke akte zou kunnen beschouwd worden (zie o.m.: G. Hoornaert, « Faux en écritures - Faux bilans », n° 95, alinea 3,

blz. 123, alsook blz. 125, alinea's 3 en 4 en de aldaar geciteerde rechtspraak);

Dat weliswaar een authentieke akte, zoals een notariële akte, ofschoon deze als dusdanig nietig mocht zijn wegens onbevoegdheid of onbekwaamheid van de openbare officier die deze akte verleden heeft, of wegens een gebrek in de vorm, evenwel als onderhandse akte of bewijsschrift kan gelden, zo het stuk door partijen en door de openbaar officier, met name de notaris, ondertekend werd (artikel 1318 B.W. en artikel 68 der organieke wet van het notariaat van 25 ventôse, 5 germinal jaar XI (artikel 3, K.B. n° 213, van 13 december 1935); De Page, B.III, n° 768 tot 770; Kluyskens, « De Verbintenissen », n° 269, blz. 417 en 418; Hauchamps, « Droit Notarial », n° 502 en 503; Raucq en Cambier, « Traité du Notariat, B.I, n° 917 tot 925; Schicks en Vanisterbeek, « Traité-Formulaire de la Pratique Notariale », B.I, n° 30, §§ 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 8; Planiol, Ripert en Boulanger, « Traité élémentaire de droit civil », 3° dr., B.II, n° 401, blz. 146 en 147), en derhalve, in dergelijk geval, de valsheid of vervalsing in zulkdanige nietige authentieke akte gepleegd met het vereiste bedrieglijk opzet of oogmerk om te schaden nochtans strafbaar zou blijven, op grond van artikel 196 S.w. (Nijpels en Servais, sub. art. 193, n° 16 en 17; Garraud, B.IV, n° 1410; R.P.D.B., Tw. Faux, n° 50, 51, 52 tot 58, en de in laatstvermelde nummers geciteerde rechtspraak);

Overwegende echter dat zulkdanige bewijskracht die onder de hierboven opgegeven voorwaarden aan een nietige, althans vernietigbare, authentieke akte kan verleend worden, volkomen vervalt in geval de wet dergelijke akte als enig mogelijke bewijstitel oplegt van een plechtige rechtshandeling, en tevens het rechtsgeldig bestaan ervan doet afhangen van de stipite naleving der door haar bepaalde pleegvormen waaraan het geschrift dat deze rechtshandeling vaststelt en bewijst, moet voldoen; dat, waar deze pleegvormen aldus de onontbeerlijke en onvervangbare voorwaarden zijn van het totstandkomen van deze plechtige rechtshandeling, waaraan haar enkel op die wijze haar wezen zelf geschonken wordt: « forma dat esse rei », het verzuim één dezer pleegvormen in de akte na te leven de volstreckte nietigheid, ja zelfs de onbestaanbaarheid, van de rechtshandeling zelf tot gevolg heeft, en de toepassing der artikelen 1318 B.W. en 68 der organieke wet van het notariaat van 25 ventôse, 3 germinal jaar XI uitgesloten is (De Page, B. I, n° 28; B. II, n° 454; B. III, n° 769, litt. B, blz. 757 en 758; Schicks en Vanisterbeek, Op. cit. n° 30, § 7, blz. 359; Hauchamps, Op. cit., n° 500 en 501; Raucq en Cambier, Op. cit., B. I, n° 916; Kluyskens, Op. cit., n° 269, blz. 417; W. Delva, « Organieke wetten van het notariaat », 1955, Hoofdstuk V, § 2, blz. 104 en 105);

Overwegende dat hieruit dan ook voortspruit dat de strafbaarheid van valsheid in geschriften gepleegd in zulkdanige radikaal nietige authentieke akte, die ten slotte als volkomen waardeloos geschrift dient te worden beschouwd, effenaf als niet denkbaar voorkomt (Cfr. R.P.D.B., Tw. Faux, n° 51);

Overwegende dat de hierboven uitgebrachte algemene beschouwingen bijzondere aandacht verdienen ten opzichte van het testament bij openbare akte, waarvan ten opzichte van het testament bij openbare akte, waarvan de eenzijdige en plechtige wilbeschikking enkel rechtsgeldig tot stand komt en uitwerkselen kan hebben mits het stipt in acht nemen niet enkel van de bijzondere pleegvormen opgelegd door artikelen 971 tot en met 975, alsmede 980 B.W., maar bovendien, onverminderd deze pleegvormen, van de

hiermede niet strijdige vormvoorwaarden voorgeschreven voor de authentieke akten bij de artikelen 6, 8 en volgende van de organieke wet van het notariaat van 25 ventôse, 5 germinal jaar XI, aangevuld of gewijzigd door latere wetten o.m. die van 16 december 1922;

Overwegende dat onder bedoelde pleegvormen, waarvan elk één de onontbeerlijke en onvervangbare voorwaarde is van het bestaan zelf van het openbaar testament, en daarom ook voorgeschreven wordt op straf van volstreckte nietigheid van de ganse akte (zie de hierboven herinnerde algemene beginselen en artikel 1001 B.W.; Laurent, B. XIII, n° 449 tot en met 451; De Page, B. VIII, tweede band, n° 884, blz. 1008 en voetnoot n° 220; n° 908, blz. 1023; n° 927, blz. 1039 en 1040, litt. B., 1°; R.P.D.B., Tw. Notaire, n° 2479; Dekkers, « Précis de Droit civil belge », B. III, n° 1106, 1107, 1108 en 1127), de datum waarop het testament bij openbare en authentieke akte door de notaris verleden werd, en waaraan de notaris de authenticiteit verstrekt, van essentieel belang is, in zulkdanige mate dat, waar deze datum, d.i. buiten een bepaalde dag en een bepaalde maand, in elk geval het jaartal (Zie de « Ordonnance » van 1735, art. 38; Brussel, 23 augustus 1846, Pas. 1847, II, 94; Brussel, 1 juni 1859, Pas. 18604, II, 69; Aubry en Rau, B. V, blz. 496, noot 6, § 668; Laurent, B. XIII, n° 189; Raucq en Cambier, Op. cit., B. I, n° 1270, 1271 en 1272) — in het testament ontbreekt of onvolledig is, gans de akte, samen met de uiterste wilsbeschikking zelf welke zij inhoudt en vaststelt, volstreckt nietig is, net om dezelfde redenen en in dezelfde mate als bij het niet in acht nemen van welkdanige andere pleegvorm door de wet opgelegd als voorwaarde van het wezenlijk bestaan van deze plechtige akte (Laurent, B. XIII, n° 250 en 293; Planiol en Ripert, B. V, n° 564; De Page, B. VIII, tweede band, n° 882, alinea twee, blz. 1005 en voetnoot n° 205; n° 920, 1°, alinea één, en 7°, alinea twee, blz. 1034; Dekkers, Op. cit., B. III, n° 1124 en 1127; R.P.D.B., Tw. Notaire, n° 2481);

dat weliswaar aan de strengheid van dit principieel uitwerksel een deel van de rechtsleer en van de rechtspraak een zekere tempering heeft aangebracht, ingeval de datum van het openbaar testament onvolledig is, en aanvaard heeft dat deze datum mag worden aangevuld, doch dat deze zienswijze in dit geval er ook de nadruk op legt dat deze aanvulling enkel mag verricht worden op uitdrukkelijke voorwaarde dat de rechter, ter aanvulling van de onvolledige datum, de beweegredenen van zijn beslissing uitsluitend en integraal dient te putten uit de constitutionele bestanddelen en beschikkingen besloten in het testament zelf: « ex ipsomet testamento, non aliunde » (Zie o.m. Laurent, B. XIII, n° 293 (cfr. ook n° 194, blz. 205 tot 207); Cass. fr., 21 mei 1838, Dalloz, 1838, n° 2802, 2°, Cass. fr., 18 januari 1858, Dalloz, 1838, I, 24; Gent, 26 december 1872, Pas. 1873, II, 86, en de tekst van het te niet gedane vonnis Rb. Brugge van 21 mei 1872); dat, waar men deze stelling aankleeft, dewelke trouwens door De Page beslist geweerd wordt als zijnde strijdig met het begrip zelf van de plechtige rechtshandeling die het openbaar testament uitmaakt (De Page, B. VIII, tweede band, n° 882, blz. 1005, voetnoot n° 205), zelfde zienswijze nochtans eveneens stellig is om er toe te besluiten dat van de aanvulling van een onvolledige datum in een openbaar testament, nl. het jaartal van deze datum nooit sprake kan zijn, ingeval geen enkele vermelding, beschikking, of omstandigheid, geput uit de authentieke testamentaire akte zelf, hetzij afzonderlijk, hetzij in hun geheel genomen, doch buiten elke andere vermelding aan de uiterste wilsuiting en beschikking vreemd, het middel

verschafft om deze aanvulling mogelijk te maken, en aldus te rechtvaardigen (Zie de hierboven geciteerde leer en rechtspraak);

Overwegende dat, in verband met de hierboven samengevatte beschouwingen, in het onderhavige geval dient te worden vastgesteld dat, zo het testament, bij openbare en authentieke akte opgenomen door notaris C..., en door hem eigenhandig geschreven op de eerste en tweede zijde van een formaatzegel van 25 fr., reeksnummer « W.455934 », met filigraan « Belgique-België P.1953 », zo beweerd op diktee van de testateur Baelvoet Jules en in de evenzo beweerde bestendige en ononderbroken aanwezigheid van de twee getuigen, Dewitte Petrus en Corne Robert, uitdrukkelijk de vermelding draagt: « Gedaan en verleden te X... den donderdag lees woensdag achttiende juli om vijftien veertig minuten in de kliniek M... V..., ...straat, Kamer 25 », zelfde openbaar testament evenwel, van de eerste tot de laatste letter, nergens het jaartal vermeldt van de maandag waarop deze plechtige authentieke akte verleden werd; dat een nauwkeurig onderzoek van elk der inwendige bestanddelen van dit testament, hetzij afzonderlijk, hetzij in hun geheel opgenomen, volstreckt niet toelaat « ex ipsomet testamento, non aliunde » enig element in te roepen om de aanvulling van de datum van het testament te kunnen verrichten en rechtvaardigen; dat noch de vermelding en de datum van de registratie van het testament, noch de datum « 18 juli 1956 », aangebracht in rand, bovenaan links, op de eerste bladzijde van het testament door de klerk van notaris C..., en in zijn kantoor, na het verlijden van het testament en bij het repertoriëren van de akte (zie stuk n° 106 van het strafdossier), integraal deel uitmaken van het openbaar testament zelf, en dienvolgens in geen de minste mate in aanmerking kunnen genomen worden om het jaartal van het testament aan te vullen of te bepalen;

Overwegende dienvolgens dat, op grond van al de hierboven uitgedrukte beschouwingen en gedane vaststellingen, het van valsheid aangetijgde openbaar testament toegeschreven aan wijlen Haelvoet Jules, wegens gebrek aan datum van de authentieke akte waarin het opgenomen werd, volstreckt nietig is, geen « akte » is van het ambt van notaris C... in de zin door de wet bepaald en vereist, en de ten laste gelegde valsheid gepleegd in zulkdanig geschrift, dat van elke bewijskracht is ontbloeit, niet strafbaar kan zijn, wijl ze, in deze omstandigheden, tevens noch mogelijke stoffelijke of morele schade zou kunnen veroorzaken, noch enig stoffelijk of moreel voordeel zou kunnen verschaffen;

Overwegende dat het derhalve overbodig is het al dan niet bestaan na te gaan van schuldaanwijzingen wegens de ten laste gelegde valsheid in geschriften in bedoeld openbaar testament, vermits uit de tot nog toe gedane uiteenzetting reeds op afdoende wijze blijkt dat, afgezien van deze aanwijzingen, er geen strafbaar misdrijf tegen eerste verdachte, en diens mededader, tweede verdachte, bestaat;

Gelet op de artikelen 969, 971, 972, 972, 974, 975, 980, 1001 B.W., 6, 8 tot en met 16, en 68 der wet van 25 ventôse, 5 germinal jaar XI, aangevuld of gewijzigd door latere wetten, o.m. de wet van 16 december 1922, 66, 67, 193, 194, 195, 196, 197, 213 en 214 S.w., 221, 226, 227, 229, 240, 283, 479, 480 en 502 W.v.S., het enig artikel, par. XV, laatste lid, van de tijdelijke wet van 25 oktober 1919, verlengd door de wet van 18 augustus 1928, en o.m. gewijzigd en aangevuld door artikel 1 der wet van 22 juli 1927 en door artikel 1 van het K.B. n° 259 van 24 maart 1936, alsook de artikelen 13, 25,

40 en 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken;

Vordert,

Dat het aan het Hof van Beroep, Kamer van Inbeschuldigingstelling, zou behagen, na te hebben vastgesteld dat geen burgerlijke partij in zake optreedt;

1. Vast te stellen dat het van valsheid aangetijde openbaar en authentiek testament, opgenomen en verleden door notaris ..., en door hem eigenhandig geschreven op de eerste en tweede zijde van een formaatzegel van 25 fr., reeksnummer «W.455934», met filigraan «Belgique-België P. 1953», zo beweerd op diktee van de testateur Haelvoet, Jules, en in de evenzo beweerde bestendige en ononderbroken aanwezigheid van de twee getuigen, Dewitte Petrus en Corne Robert, de datum niet vermeldt waarop dit testament verleden werd, vermits het jaartal van de opgegeven maandag nergens in de akte zelf wordt opgegeven, noch bepaald kan worden door middel van andere inwendige gegevens, bestanddelen, of bijzonderheden integraal geput uit het testament zelf, bij uitsluiting van alle andere gegevens of vermeldingen aan deze akte vreemd;

2. Vast te stellen dat dienvolgens, bij gebrek aan stipte naleving van een der door de wet vereiste wezenlijke en onontbeerlijke pleegvormen tot het totstandkomen zelf van de plechtige rechtshandeling waardoor het openbaar testament bij authentieke akte is aangemerkt, deze akte, en de uiterste wilsbeschikking die zij omvat, volstrekt nietig en waardeloos is, van elke bewijskracht is ontbloot, derhalve geen «akte» is van het ambt van notaris C... in de zin door de hierboven bedoelde wetsbepalingen vereist;

3. Dienvolgens, te verklaren dat, waar aan valsheid in een dergelijk geschrift de bestanddelen tot strafbaarheid vereist bij de artikelen 193, 194 en 195 S.w. ontbreken, met name een «akte van het ambt» en tevens de mogelijkheid tot enige schade of enig voordeel van stoffelijke of morele aard, de hierboven omschreven en ten laste van beide verdachten gelegde misdaden op geen schuldaanwijzingen bestaat tot verdere strafvervolgelingen.

Gedaan op het Parket-generaal te Gent, op tien mei negentienhonderd zevenenvijftig.

Voor de Procureur-generaal,
De Advocaat-generaal,
(w.g.) *J. Matthijs.*

Overwegende dat het van valsheid aangetijde openbaar en authentiek testament, opgenomen en verleden door notaris C..., de datum niet vermeldt waarop dit testament verleden werd, vermits het jaartal in de akte zelf niet opgenomen wordt;

Overwegende dat de onjuiste of onvolledige datum van een openbaar testament niet kan hersteld worden (zie De Page, deel VIII, band 2, n° 882, en Planiol en Ripert, deel V, n° 564);

Overwegende dat bij gebrek aan stipte naleving van een der door de wet vereiste wezenlijke en onontbeerlijke pleegvormen tot het totstandkomen zelf van de plechtige rechtshandeling waardoor het openbaar testament is aangemerkt, deze akte volstrekt nietig is en derhalve geen «akte» is van het ambt van notaris C... in de zin door artikelen 193, 194, 195 S.w. vereist;

dat, derhalve de bestanddelen tot strafbaarheid vereist bij voornoemde wetsbepalingen ontbreken zodat de hierboven omschreven en ten laste van beide

verdachten gelegde misdaden op geen schuldaanwijzingen gegrond zijn;

Om deze redenen en deze van het Openbaar Ministerie in zijn hierboven geschreven vordering opgegeven met de erin aangehaalde wetsbepalingen, en belet op artikel 24 der wet van 15 juni 1935,

Het Hof, Kamer van Inbeschuldigingstelling,

Uitspraak doende op tegenspraak, wat de tweede verdachte en bij verstek wat de eerste verdachte betreft, zegt dat er geen aanleiding bestaat tot verdere strafvervolgelingen;

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUSSEL

19e Kamer. — 27 februari 1957.

Alleenrechtsprekend rechter : M. Dautricourt.
Substituut Procureur des Konings : M. Poelman.
Advocaat : Mr Cuvelier.

Strafvordering. — Verschijning van ziekelijke verdachte door pleitbezorger. — Bewijs door vermoedens.

Verschijning door pleitbezorger voor de boetstraffelijke rechtbank voor een bejaard en ziekelijke verdachte, voor wie praktisch geen kans bestaat ooit voor de rechtbank te kunnen verschijnen.

Bewijs door vermoedens in strafzaken, terwijl op burgerlijk gebied in dezelfde zaak schriftelijk bewijs wordt geëist. (Kwijtschrift als bewijs van een huurcontract.)

Leuckx t/ van Oldenzeel tot Oldenzeel.

A. Nopens de verschijning van verdachte door pleitbezorger :

Overwegende dat het Openbaar Ministerie zich enkel in rechte tegen de verschijning van verdachte door pleitbezorger verzet;

Overwegende dat van Oldenzeel tot Oldenzeel Baron Werner, verdachte, geboren op 13 september 1888, zijn bedenkelijke gezondheidstoestand inroept, om niet persoonlijk op de correctionele zitting te verschijnen;

Overwegende dat de Wetsdokter Rillaert, daartoe aangesteld door de onderzoeksrechter Robert Grosemans, in zijn verslag van 20 juni 1956 inderdaad bevestigt «Het is juist dat van Oldenzeel tot Oldenzeel lijdt aan een ernstige hartkwaal, die aanleiding kan geven tot bezwijmingen. Zijn gezondheidstoestand belet van Oldenzeel zich naar het cabinet van dhr Onderzoeksrechter te begeven om er geconfronteerd te worden. Bovendien zou de ontroering veroorzaakt door een gebeurlijke confrontatie ter zijne woning in tegenwoordigheid van twee rijkswachters gevaarlijk kunnen zijn voor zijn gezondheidstoestand»;

dat deze redenen klaarblijkelijk nog gelden voor de bestendige onmogelijkheid van, op heden, vóór de boetstraffelijke Rechtbank te verschijnen;

dat in deze omstandigheden, de verdachte door pleitbezorger Meester Col, verschijnt, om zich door zijn raadsman Mr Cuvelier te laten verdedigen;

Overwegende dat het feit waarvoor verdachte terechtstaat met gevangenis strafbaar wordt gesteld, dat hij dus niet persoonlijk verschijnende, luidens art. 185 en 186 van het Wetboek van Strafvordering, bij verstek gevonnist zou moeten worden;

maar dat er, in zake, voor verdachte geen redelijke kans bestaat van ooit zijn recht van verzet te kunnen

uitoefenen, daar hij nooit zal kunnen verschijnen om zijn verzet te staven, zodat het afgewezen zal moeten worden (art. 188 van het Wetboek van Strafvordering);

Overwegende dat, door de uitdrukking «verschijnen» art. 186 verstaat de verschijning, ten einde de betichting tegen te spreken of ten minste ten einde zijn uitleg te verschaffen nopens de feiten die tot de vervolging aanleiding hebben gegeven (Cassatie 8 oktober 1917, Pas. 1918, I, bl. 99);

dat verschijning dus, zelfs in strafzaken, niet noodzakelijk de lichamelijke tegenwoordigheid van de betichte vereist;

Overwegende dat de pleegvormen van art. 185 en 186 van het Wetboek van Strafvordering, dus niet op straf van nietigheid vereist worden (Corr. Dendermonde, 3 december 1956, Rechtsk. Weekblad 1956, kol. 735 en de rechtsprakelijke aanhalingen) omdat ze een waarborg uitmaken voor de verdediging, waaraan deze, in haar eigen belang, in uitzonderlijke gevallen kan verzaken, waar de bestendige onmogelijkheid of gevaar van persoonlijk te verschijnen wel degelijk, onder controle van de Rechtbank, voorgelicht door een wetsdokter, bewezen is;

dat de rechtbank, in zake, geen enkele bijzondere reden inziet, om de persoonlijke verschijning van verdachte te eisen, wanneer deze gegrepen heeft naar het enig middel om daadwerkelijk onbepaald en zonder gevaar voor hem, zijn recht van verdediging uit te oefenen;

B. Op strafgebied :

Overwegende dat de stellige verklaring van de wachmeesters Verhulst Albert en Van Aelst Constant in Proces-verbaal n° 25 van 13 januari 1955 als volgt luidt : « op de vraag of hij (verdachte) werkelijk het kwijtschrift, waarvan gewag in het (sic) bundel aan Leuckx Theophiel afhandig gemaakt had, werd ons bevestigend geantwoord, erbij voegende, het kwijtschrift nooit meer aan de belanghebbende terug te geven »;

dat deze verklaring niet als bewijs, maar als stellig vermoeden kan aangenomen worden;

dat het rekwist, neergelegd ter griffie van het Vrederecht te St-Kwintens-Lennik door de bediende van Notaris Velge en gedagtekend 19 maart 1953 door Leuckx zelf is ondergetekend, dat niemand voor zichzelf een bewijs kan scheppen;

dat bewust stuk op burgerlijk gebied als een begin van schriftelijk bewijs en, op strafgebied, alweer als een vermoeden kan doorgaan;

dat de strafrechter wel zijne overtuiging in feite op dienende en eensluidende vermoedens oppermachtig kan staven, maar daarom in voorkomend geval, met de stipste nauwkeurigheid moet nagaan, of geen tegenstrijdige vermoedens tegen de bevestigende vermoedens kunnen opwegen;

Overwegende dat de Rechtbank aldus een onderzoek heeft bevolen naar de waarheid van het vermoeden dat verdachte namelijk in zijn dagvaarding van 6 mei 1954 en voorts op heden voor de boetstrafelijke rechtbank inroept, dat hij namelijk een pachthofken met weide ter beschikking heeft gesteld van gedaagde (klager) op voorwaarde dat hij verzoeker (verdachte) zou dienstig zijn bij de uitbating van zijn goederen; dat gedaagde echter weigert zijn diensten te presenteren;

dat het overigens niet betwist wordt dat de burgerlijke partij en zijn vrouw in het begin van hun verblijf, aan verdachte bepaalde diensten hebben gepresteerd, welke ze later geweigerd hebben;

Overwegende dat in voordeel van de stelling van verdachte wel een vermoeden kan bestaan, indien het pachthofken doorgaans de woning van de hovenier van het kasteel was geweest en indien het vroeger nooit in pacht werd gegeven;

maar dat de inlichtingen verstrekt door de brigadecommandant in zijn P.V. n° 97 en het bijgevoegd plan wel degelijk bewijzen dat het kwestig pachthofken met 1½ Ha labeurland, 200 m. van de ingang van het kasteel gelegen is, terwijl palende aan het park de woning van de overleden hovenier in de onmiddellijke nabijheid van het kasteel gelegen is;

dat het overigens vaststaat dat het kwestig pachthofken vroeger aan de genaamde Vandervecken in pacht was gegeven;

dat het tegenstrijdig vermoeden aldus vrijdeld wordt;

Overwegende dat het feit van de betichting dienvolgens als voldoende van recht bewezen moet worden geacht;

Overwegende dat er ten gunste van verdachte, verzachtende omstandigheden bestaan, spruitende uit de afwezigheid van gerechtelijke voorgaanden;

Overwegende dat de verjaring der publieke vordering regelmatig onderbroken werd door het arrest d.d. 8 maart 1956 van het Hof van Beroep te Brussel, Kamer van inbeschuldigingstelling, dat het verzet ontvangt en een aanvullend onderzoek beveelt;

.....

veroordeelt van Oldenzeel tot Oldenzeel, Baron Werner, hoofdens de betichting tot een geldboete van 50 frank;

Verwijst hem in de kosten jegens de publieke partij, in 't geheel op 1935 fr.;

C. Op burgerlijk gebied :

Overwegende dat de burgerlijke partij Leuckx voor stoffelijke en morele schade in 70.000 fr. vergoeding vordert;

dat de Rechtbank nochtans desbetreffend niet kan wijzen en wel om de drie volgende redenen :

1. dat de burgerlijke partij van haar stoffelijke schade niet het minste bewijs voorlegt, wanneer de schade van de uittredende en uitgedreven pachter, volgens de zeer stipte schikkingen van art. 1763 en volgende van het Burgerlijk Wetboek, tegensprekelijk dient te worden vastgesteld;

2. dat, indien ze wel de verduistering van een kwijtschrift bestatigt en bestraft, de Rechtbank daarom niet voor de bewoording of het bedrag van het kwijtschrift en nog minder voor de bedingen van de ingeroepen pachtovereenkomst kan instaan, des te meer dat verdachte, de eigenaar, het bestaan zelf van bewuste pachtovereenkomst loochent;

3. dat als dusdanig, de Boetstrafelijke Rechtbank niet bij machte is, de schikkingen te niet te doen van het vonnis dat de burgerlijke Rechtbank wijzende in laatste aanleg op 28 december 1954, heeft verleend en dat op heden kracht van rechterlijk gewijsde heeft verworven;

dat bewust vonnis rechtsgeldig de uitdrijving heeft bevolen waarvoor de burgerlijke partij in zedelijke schade vordert en verder de gerechtskosten heeft opgelegd waarvan de burgerlijke partij de terugbetaling eist;

Overwegende dat het arrest van de Kamer van inbeschuldigingstelling dat de zaak vóór de Boetstrafelijke Rechtbank verzendt van 27 september 1956 dagtekent;

dat hier dienvolgens geen toepassing werd gedaan

van de rechtspreuk: «de strafvervolgung schorst de burgerlijke zaak» met gevolgen dat enkel de toepassing van deze rechtspreuk kon voorkomen;

Om deze redenen:

De Rechtbank, stelt vast, dat, vooralsnog, de burgerlijke partij noch het bewijs van hare schade geleverd heeft, noch de hervorming of verbreking van het rechtsgeldig vonnis dat tegen haar gewezen is, bekomen heeft;

Wijst de burgerlijke partij dienvolgens van hare vordering af en verwijst haar in de kosten harer aanstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TONGEREN

17 april 1958

Voorzitter: M. Driessen,

Rechters: M.M. Winants en Alsteens.

Verbintenissenrecht. — Overdracht van een schuldverordering. — Vereiste voor werking tegenover de schuldenaar. — Nietigheid van betaling van een niet gemachtigd notaris.

Wanneer de overdracht van een schuldverordering niet overeenkomstig artikel 1690 aan de schuldenaar is betekend, noch door deze in een authentieke akte is aanvaard, blijft de oorspronkelijke schuldeiser zijn schuldverordering tegen de schuldenaar behouden en heeft de overnemer geen vordering tegen de schuldenaar.

De betaling door de schuldenaar gedaan aan een notaris, die niet tot ontvangst van het verschuldigde bedrag door de schuldeiser is gemachtigd, bevrijdt de schuldenaar niet tegenover de schuldeiser.

Budenaers t/ Bouveroux en Vincken
en Plugers C. t/ Bouveroux en Vincken.

Gezien de stukken van het geding en namelijk de inleidende dagvaarding van deurwaarder Adrien Schmit van Luik in datum van veertiende maart 1900 zeven en vijftig en het verzoekschrift in tussenkomst betekend aan de partijen op hoofdeis door deurwaarder Geuens van Tongeren in datum van negende november 1900 zeven en vijftig;

Overwegende dat de hoofdeis strekt tot betaling van 25.000 fr., bedrag van een lening, en van de bedongen intresten aan 6% vanaf de 11 april 1900 twee en vijftig;

Overwegende dat de eis in tussenkomst strekt aanlegger in tussenkomst toe te laten tussen te komen in het hangend geding op hoofdeis en verweerder in tussenkomst te veroordelen aan aanlegger in tussenkomst de bedragen vermeld in de hoofdeis te betalen;

Overwegende dat beide eisen verknocht zijn en samen dienen gevoegd en beslecht te worden;

Overwegende dat door akte verleden op 11 april 1947 voor notaris Léon Van Ormelingen te Tongeren, verweerders van de heer Budenaers Guillaume, geboren te Tongeren de 13 juni 1927, minderjarige, voor wie optrad en aannam zijn vader en wettige voogd, Budenaers Joseph, ontleend hebben een som van 25.000 fr. voor een termijn van vijf jaar aan een intrest van 6% 's jaars, betaalbaar voor de eerste maal de 11 april 1948;

Overwegende dat in voormelde akte o.a. bedongen werd 1) dat «de hoofdsom uiterlijk eisbaar zal zijn op 11 april 1952 en dat de ontleners (in casu verweerders) den afleg ervan niet zullen mogen verrichten vóór het tijdstip van eisbaarheid zonder de schriftelijke toestemming van den gelduitlener (in casu aanlegger op hoofdeis) noch op of na dit tijdstip zonder deze laatste drie maanden op voorhand te verwittigen of hem een schadeloosstelling van wederaanleg te betalen gelijk aan drie maanden intrest; 2) dat de betalingen der hoofdsom, intresten en bijhorigheden altoos zullen geschieden ter woonst, in handen en tegen kwijting van den gelduitlener of van zijn gemachtigde»;

Overwegende dat door akte verleden op 23 juli 1949 voor notaris Erard de Schaetzen te Tongeren, Lucien Budenaers, aanlegger op hoofdeis, zijn schuldverordering tegen verweerders op hoofdeis afstond en overdroeg aan Celestin Plugers, aanlegger in tussenkomst;

Overwegende dat er niet betwist wordt dat de akte van afstand van 23 juli 1949 aan verweerders niet betekend werd luidens art. 1690 Burg. Wetb.;

dat deze eveneens bekennen slechts kennis gehad te hebben van deze afstand einde mei 1953;

dat dienvolgens, gezien het gemis aan betekening en gezien verweerders de afstand ook niet aanvaard hebben in een onderhandse akte, de schuldverordering van aanlegger op hoofdeis ontegensprekelijk tegen verweerders blijft bestaan; dat hieruit insgelijks voortvloeit dat aanlegger in tussenkomst, als overnemer, geen rechten of vordering verworven heeft tegen de afgestane schuldenaars, verweerders; (zie trouwens Dep. T IV n° 437).

Dat de eis in tussenkomst alhoewel ontvankelijk, niet gegrond is;

Overwegende dat het niet opgaat, volgens de stelling van verweerder, enerzijds aan te voeren dat de hoofdeis niet gegrond is, omdat aanlegger zijn schuldverordering zou afgestaan hebben en dienvolgens niet meer schuldeiser zou zijn en anderzijds te beweren dat de eis in tussenkomst niet ontvankelijk zou zijn, omdat hij gesteund is op een hoofdeis die niet gegrond is; dat zulk stelsel de principen van de afstand der schuldverordeningen miskent;

Dat een eis in tussenkomst ontvankelijk is, zodra een partij enig belang in 't geding heeft; dat eindelijk de hoofdeis gegrond is zoals hierna uiteengezet wordt;

Overwegende dat verweerder opwerpt dat de hoofdeis niet gegrond is, omdat zij op 25 oktober 1948 hun schuld tegenover aanlegger op hoofdeis betaald hebben in handen van notaris Van Ormelingen, zij geen kennis gekregen hebben van de afstand van schuldverordering dan einde mei 1953, hetgeen voor hen als schadelijk gevolg had dat zij niet de vereiste maatregelen hebben kunnen treffen om voornoemde notaris in gebreke te stellen de terugbetaalde som aan de schuldeiser te overhandigen;

Overwegende dat de uitsluitelijke vraag die zich stelt is na te gaan of de betaling gedaan op 25 oktober 1948 geldig en schulddeigend is en of voornoemde notaris als lasthebber de betaling geldig kan ontvangen;

Overwegende dat uit de notariële akte zelf verleden voor notaris Van Ormelingen de 11 april 1947 duidelijk spruit dat deze geen geldige terugbetaling kon ontvangen; dat immers de terugbetaling van de ontleende som niet vóór 11 april 1952 mocht geschieden zonder schriftelijke toestemming van de gelduitlener, aanlegger op hoofdeis, hetgeen nooit gebeurde;

dat dit element doorslaggevend is, ten overstaan van de partijen en van de notaris zelf;

dat de rekening courant en de andere stukken welke

verweerders voorleggen geen bewijs daarstellen, dat voornoemde notaris de lasthebber van aanlegger op hoofdeis was, doch wel dat verweerders ten onrechte en ten hunne nadele hun volle vertrouwen aan notaris Van Ormelingen geschonken hadden en gelast hadden hun gelden op te trekken en in hun plaats betalingen te doen;

Overwegende dat het feit dat de moeder van aanlegger op hoofdeis bediende en klerk van voornoemde notaris geweest is en zich bezig zou gehouden hebben met de boekhouding evenmin de lastgeving bewijst; dat inderdaad het algemeen bekend is en trouwens gerechtelijk vaststaat dat voornoemde notaris zich plichtig gemaakt heeft aan valsheid in geschriften en misbruik van vertrouwen tegenover zijn cliënten; dat dienvolgens voornoemde notaris gelden kon optrekken en optrok buiten het weten van zijn klerk, des te meer dat deze in huidige geldelijk betrokken was;

Dat anderzijds aanlegger op hoofdeis, geboren zijnde de 13 juni 1927, minderjarig was op het ogenblik van het verlijden van de akte van notaris Van Ormelingen op 11 april 1947, doch ongeveer 10 maanden later op 13 juni 1948 meerderjarig werd en bijgevolg op de datum van de betaling door verweerders op 25 oktober 1948 noch de moeder van aanlegger op hoofdeis noch voornoemde notaris gerechtigd waren een geldige betaling te ontvangen;

Dat trouwens zoals hierboven gezegd werd de moeder van aanlegger op hoofdeis op de hoogte was dat een schriftelijke toestemming voor een voorbare betaling moest gegeven worden;

dat de notariële akte van notaris de Schaetzen van 23 juli 1949, inhoudende schuldafstand, bewijst dat de moeder van aanlegger op hoofdeis de terugbetaling van 25 oktober 1948 niet kende;

Overwegende dat de betaling gedaan in handen van notaris Van Ormelingen niet geldig is; dat de hoofdeis gegrond is;

Gezien art. 2,30 tot 37 en 55 tot 59 der wet van 15 juni 1935, gewijzigd door de wet van 20 juli 1939;

Om deze redenen :

De Rechtbank, statuerende op tegenspraak;
Voegt beide zaken samen;

Veroordeelt verweerders solidairlijk te betalen aan aanlegger op hoofdeis de som van *vijf en twintig duizend franken* met de overeengekomen intresten aan 6 % per jaar, vervallen sedert de 11 april 1952 en de onkosten van het geding op hoofdeis;

Wijst de eis in tussenkomst af; veroordeelt aanlegger in tussenkomst tot de kosten ervan.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

Rechtskundig Weekblad

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE KORTRIJK

Kortgeding — 3 mei 1958.

Voorzitter : M. van Lerberghe.

Referendaris : M. Vandekerckhove.

Advocaten : Mrs Vanderstichele en Bulckaert.

Feitelijke vennootschap. — Door haar ingediend verzoek om een beslag tot bewaring te mogen leggen.

Het verzoek om een beslag tot bewaring te mogen leggen is in geen geval een eis of een rechtsovereenkomst in de door art. 12 van de wet van 9 maart 1929 en art. 11 van de wet op de handelsvennootschappen bedoelde zin.

Derhalve is noch de inschrijving van de verzoeker in het handelsregister, noch de publicatie der statuten van de verzoekende vennootschap onder firma vereist.

Een niet in de door art. 4 van de wet op de handelsvennootschappen voorgeschreven vorm opgerichte vennootschap, met name zonder schriftelijke akte, bestaat tussen de vennoten en eveneens tegenover derden, die haar bestaan aanvaarden, maar niet ten aanzien van derden, die haar bestaan niet schap het verzoek indienen, daar zij op dat ogenblik bestaat, maar de derde tegen wie het verzoek gericht is, heeft het recht in de verzetprocedure tot erkennen. Dienvolgens kan de feitelijke vennoot-intrekking van de verleende machtiging, het bestaan van de vennootschap onder firma te ontkennen, met het gevolg, dat de vennootschap van dat ogenblik af tegen bedoelde derde onbestaand is en niet langer over de machtiging kan beschikken en het beslag dienvolgens vervalt.

Ghekiere t/ « Gits Gebroeders » en cs.

Gezien de daging van 22 april 1958, waarbij eiser de intrekking vraagt van ons bevelschrift van 9 april 1958, dat machtiging verleende tot het leggen van bewarend beslag;

Gehoord de partijen in haar middelen en besluiten, uiteengezet in het Nederlands;

Overwegende dat, volgens eiser, het verzoek tot bewarend beslag onontvankelijk was vermits de vennootschap onder firma niet ingeschreven is in het handelsregister en zij haar statuten niet gepubliceerd heeft en de onbestaande vennootschap onder firma onmogelijk haar inschuld (voorgewende inschuld jegens Ghekiers) aan Gits Daniël kon overdragen;

Overwegende dat artikel 12 der wet van 9 maart 1929 en artikel 11 Whv. telkens spreken van een eis of van een rechtsovereenkomst;

Overwegende dat er eigenlijke en oneigenlijke rechtspraak bestaat;

er is eigenlijke rechtsspraak (jurisdictio contentiosa) wanneer een rechtsbetrekking tussen partijen aan 's rechters oordeel onderworpen wordt;

er is oneigenlijke of vrijwillige rechtspraak (jurisdictio voluntaria) bij rechterlijke werkzaamheden nodig ter voorbereiding van sommige rechtshandelingen of voor de uitvoering van wetsvoorschriften waarin maatregelen in het belang van bepaalde personen vervat zijn;

dat er volgens Morel, Proc. Civ., 1949, nr 79 en 234 nog een tussenrechtsspraak ligt, nl. handelingen van des rechters bestuursfunctie;

Overwegende dat de vraag, of verzoek en bevel

tot bewarend beslag eigenlijke of oneigenlijke rechtspraak zijn, betwist is :

oneigenlijke : R. Dalloz Suppl. V° Saisie conserv., nr. 15; Gent, 20 februari 1901, P.P. 952;

begin van eigenlijk : Van Lennep, Deel III, blz. 564 nr. 1 en volgende;

Morel voornoemd;

Maar overwegende dat dit van minder belang is vermits het verzoek tot bewarend beslag in geen geval een eis of een rechtsvordering is, in de zin bedoeld door artikel 12 der wet van 9 maart 1929 en artikel 11 Whv.;

dat « eis » of « rechtsvordering » hier telkens betekent de vraag tot vaststelling van een in het verleden bestaand recht;

dat « verzoek tot bewarend beslag » dit niet betekent maar een vraag is om bewarende maatregelen te mogen nemen voor de toekomst;

Overwegende dat op die grond noch de inschrijving in het handelsregister van de verzoeker noch de publicatie van de statuten der vennootschap onder firma nodig zijn;

Overwegende dat eiser het bestaan van de vennootschap onder firma « Gits Gebroeders » loochent;

Overwegende dat een niet naar de door artikel 4 Whv. vereiste vorm opgerichte vennootschap, weze zonder schriftelijke akte, tussen de vennoten bestaat en eveneens bestaat tegenover die derden, die haar bestaan aanvaarden, maar dat zij betrekkelijk nietig is;

dat zij echter niet bestaat ten aanzien van die derden, die haar bestaan niet willen erkennen;

Overwegende dienvolgens dat de vennootschap onder firma wel een verzoek tot bewarend beslag kan indienen, daar zij op dat moment bestaat, maar dat de derde persoon, tegen wie de maatregel gericht is, gerechtigd is in de rechtspleging van verzet, strekkende tot intrekking van de machtiging, het bestaan van de vennootschap onder firma te loochenen met het gevolg dat de vennootschap onder firma, vanaf dat ogenblik onbestaande jegens de derde persoon, niet langer over de machtiging tot bewarend beslag kan beschikken en het beslag dienvolgens vervalt;

Overwegende dat uit de motieven en het eindge-deelte van het verzoek blijkt dat slechts « verzoekster » toelating tot beslag vroeg, zodat de machtiging enkel aan haar werd verleend;

dat zij nu ten aanzien van eiser niet bestaat, hetgeen door ons niet bekend was bij het verzoek en het bevel, zodat door eisers keuze verzoekster verdwijnt en aan « het niet » geen machtiging kan vastgehaakt blijven;

Om deze redenen :

Zeggen voor recht dat door eisers keuze de vennootschap onder firma « Gits Gebroeders », verzoekster en beneficiaris van de machtiging tot bewarend beslag, verdwijnt ten aanzien van eiser en de niet meer bestaande vennootschap onder firma geen machtiging tot beslag kan handhaven;

Trekken dienvolgens de machtiging in; kosten van verzoek, bevel en van deze procedure ten laste van verweerster;

Verklaren dit bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE MECHELEN (Zetelende in koop handelszaken)

26 februari 1958.

Alleen zetelend rechter : M. Gerard.
Advocaten : Mrs Tas en Wijnant.

Hypothecaire geldlening. — Commissieloon.

De artikelen 8 en 24 van het K.B. van 7 januari 1936 tot regeling van de hypothecaire geldleningen bepalen, dat het commissieloon nooit een half % van de toegestane lening mag te boven gaan niettegenstaande elke daarmede strijdige overeenkomst.

Zulks geldt ook voor de makelaar.

Uit het verslag aan de Koning, dat aan voormeld K.B. voorafgaat, blijkt, dat die bepalingen van openbare orde zijn.

Bij het niet verlijden van de akte van lening om welke reden ook, mag geen hogere vergoeding worden gevorderd dan in geval de akte wel wordt verleden.

Snelle t/ Geeraerts.

Aangezien de eiser bij geregistreerd exploit van deurwaarder Ph. Ringelé te Leuven, wonende te Leuven, dd. 2 augustus 1956 de verweerder heeft gedagvaard, ten einde zich te horen veroordelen aan de eiser te betalen de som van 10.200 frank ten titel van schadevergoeding wegens het opzeggen van een leningsaanvraag, te verhogen met de gerechtelijke intresten en de kosten van het geding;

dit alles door vonnis uitvoerbaar niettegenstaande alle verhaal en zonder borgstelling;

Retroakten :

Bij onderhandse akte dd. 3 februari 1956 heeft de verweerder een leningsaanvraag gedaan aan de eiser, welke handelende onder de benaming « Belgica - H.K.V.B. » voor een bedrag van 500.000 frank dat bestemd was voor de aankoop van een herberg gelegen te Willese-Putkapel, steenweg op Aarschot n° 272.

Deze leningsaanvraag werd door de verweerder later opgezegd en de lening is niet tot stand gekomen.

Volgens de algemene voorwaarden van de leningsaanvraag ging de leningsaanvrager uitdrukkelijk akkoord om zonder vorm van in morastelling of zonder mogelijk verzet aan Belgica - H.K.V.B., buiten de schattingskosten, de kosten van onderzoek en samenstelling dossier, vacaties en briefwisselingsrecht en een vergoeding van 2 % op het aangevraagde kapitaal te betalen ten titel van schadevergoeding indien de lening door zijn schuld niet zou kunnen verwezenlijkt worden;

dat het gevorderde bedrag van 10.200 frank door de eiser als volgt verrechtvaardigd wordt : 2 % op 500.000 frank = 10.000 frank plus 200 frank voor het aanleggen van het dossier door de N.V. Onderling Hypothecair Crediet.

Aangezien de verweerder, steunende op de bepalingen van artikels 5, 8, 9, 11 en 24 van het K.B. van 7 januari 1936 strekkende tot reglementatie van de hypothecaire leningen, deze som weigert te betalen en aanbiedt onder voorbehoud van zijn rechten en zonder enige nadelige bekentenis de som van 2.500 frank te betalen;

Aangezien de eiser staande houdt, dat hij niet binnen de perken valt van dit koninklijk besluit, daar hij als makelaar in zake is opgetreden; en dat als makelaar fungerende hem door verweerder opdracht werd gege-

ven deze laatste een lening te bezorgen van 500.000 frank;

Aangezien in het verslag aan de Koning wordt gezegd: «Naast de bepalingen omtrent de wettelijke voorschriften aangaande de in de vestigingsakte op te nemen aanduidingen, bevat het besluit zekere door tal van misbruiken noodzakelijk gemaakte verbodsbepalingen. De meest voorkomende misbruiken zijn die welke zich in zake de ten laste van de geldopnemer gestelde beloning voor negotiëring van de lening voordoen. Niet zelden, zegt de wetgever, ziet men door weinig gewetensvolle ondernemingen op het ogenblik zelf dat het geleend kapitaal aan de geldopnemer moet worden uitgekeerd daarvan diverse commissies afhouden ten voordele van de geldschietter, van de tussenkomende partij of van stille handlangers, een aanzienlijke brok van het geleend kapitaal aan zijn bestemming onttrokken»;

Aangezien artikel 8, 1° in deze zin dwingend voorschrijft: «dat de bezoldiging voor het negotiëren van een lening ten laste gesteld van de ontleners geen 0.50 frank ten honderd mag overtreffen welke ook de vorm of de genietter van de bezoldiging weze»;

Aangezien de woorden: «welke ook de vorm of de genietter» klaarblijkelijk bewijzen dat wanneer de wetgever in het verslag aan de Koning van de geldschietters, van de tussenkomende partijen en van stille handlangers, spreekt, deze opsomming niet beperkend doch slechts voorbeeldend is;

dat dus de makelaar die door de ontleners gelast werd een lening te negotiëren aan deze imperatieve voorschriften niet ontsnapt;

Aangezien de eiser dit trouwens goed weet daar in alinea 7 van de hypotheekaanvraag hij op artikel 8 van het K.B. van 7 januari 1936 zinspeelt: «Er zal een negociatiecommissie ten belope van 0,50 % voorzien bij artikel 8 van het K.B. van 7 januari 1936 op het ontleend kapitaal mogen aangerekend worden door het hypotheekorganisme of door Belgica - H.K.V.B. zelf»;

Aangezien buiten deze commissie, de kosten en uitgaven door de negociateur van de lening gedaan, ten einde het sluiten van de operatie te bespoedigen, hij niet gerechtigd is ook welke andere beloning te eisen voor zijn diensten (zie «Commentaires de l'A.R. n° 225 van 7 janvier 1936 Louis Maingre et Raymond Feyaerts, blad 89: «La portée du 1° de l'article 8 est précisée par les considérations suivantes du rapport au Roi.

La question peut se poser de savoir si l'intermédiaire peut outre cette rémunération réclamer le remboursement de frais exposés par lui et éventuellement une rémunération pour certains offices prêtés à l'emprunteur en vue de la conclusion du prêt»;

Nous visons ici notamment le cas où l'intermédiaire s'occupe d'établir l'origine de propriété ou l'état hypothécaire au moyen de certificats ou recherches, demandes au bureau des hypothèques de façon à hâter la conclusion de l'opération.

Een ce qui concerne les frais et débours exposés par lui dans le but ainsi indiqué la réponse ne nous paraît pas douteuse — Oui.

Mais il ne peut réclamer une rémunération supplémentaire et personnelle pour avoir rempli cet office. Nous estimons qu'il est couvert pour ces prestations accessoires entrant normalement dans les fonctions de l'intermédiaire par commission limitée par disposition d'ordre public.

Il serait sinon trop facile de tourner les dispositions impératives et d'ordre public de l'article 8, 1° grâce à une rémunération supplémentaire pour prestations accessoires plus ou moins réelles, difficilement contro-

lables qui d'ailleurs n'incombent pas à l'intermédiaire mais entrent dans les fonctions normales du notaire instrumentant.»

En verder blz. 143 betreffende artikel 24: «Il s'agit bien entendu d'indemnités et commissions mises à charge de l'emprunteur»;

Welnu, wat doet de eiser wanneer hij aan verweerder vraagt of eist gemachtigd te worden bij het verlijden van de leningsakte forfaitair op het bedrag der toegestane hypotheek 4,25 % af te houden, bevattende de notaris- en registratiekosten als zegels, rollen, inschrijvingsrechten en salaris hypotheekbewaarder, borderellen van inschrijving en ereloon, verder de kosten van onderzoek en samenstelling dossiers, vacatie(s), briefwisseling; of het niet is een bijkomende beloning te vragen voor prestaties die normaal aan de instrumenterende notaris berusten;

Aangezien dit onloochenbaar is wanneer men de volgende afrekening doet:

De normale kosten en honoraria voor een hypothecaire lening van 500.000 frank moeten als volgt berekend worden:

1) registratierechten 1 % op het kapitaal artikel 88 code des droits d'enregistrement et hypothèques	Fr. 5.000,—
2) inschrijving rechten 0,20 % op het kapitaal 500.000 + élargissement van 10 % 50.000 op 500.000 artikel 262 wetb. registr. en hypoth.	1.100,—
3) honoraria op kapitaal artikel 51, 1° wettelijk tarief K.B. 16 december 1950	5.500,—
4) zegel minuut 25 × 2	50,—
5) zegel grosse 25 × 2	50,—
6) geschriften borderellen 20 × 2	160,—
7) zegels borderellen 20 × 2	40,—
8) kosten inschrijving - bezoldiging hypotheek - bewaarder hypotheek	375,—
9) hypothecaire opzoeken voorafgaandelijk sluiten van akte en hypothecaire staat opgenomen naar leningsakte . . . ±	300,—
kosten minuut	20,—
briefwisseling en aanvraag recht	100,—

totaal Fr. 12.695,—

dit zijn ongeveer de werkelijke kosten van de akte van lening buiten de wettelijke bezoldiging voor negotiëring als wanneer de eiser een forfaitair bedrag van 4,24 % voor de kosten voorziet, te weten 21.250 frank hetgeen een verschil maakt van 8.555 frank;

Aangezien de eiser in de leningsaanvraag zich doet machtigen de notaris te kiezen en aan te duiden;

Aangezien het recht de instrumenterende notaris te kiezen uitsluitend aan de partijen die de overeenkomst van lening sluiten behoort en niet aan een gewoon makelaar die zich moet vergenoegen de nodige voetstappen te doen om de lening van 500.000 frank voor zijn cliënt te bekomen doch niet heeft tussen te komen in de latere formaliteiten van opstellen van de akte; het is trouwens gewoonlijk de geldlener en niet de aanvrager die de notaris aanduidt;

Aangezien de eiser daarenboven in de aanvraag tot lening vermeldt: Door ondertekening der leningsaanvraag verplicht de aanvrager er zich toe de brandverzekeringspolissen dewelke de in waarborg gegeven goederen dekken uitsluitelijk door tussenkomst van Belgica H.K.V.B. te laten afsluiten of te laten aanpassen aan de volle nieuwe bouwwaarde der eigendommen;

Aangezien dergelijke voorwaarden geldelijke voordeelen of commissies uitmaken die ten bate van eiser voor-

zien worden buiten de door de wet voorgeschreven bezoldiging voor het negoriëren der lening;

Aangezien het dergelijke misbruiken zijn die de wetgever van 1936 heeft willen voorkomen;

Aangezien, steunende op de bepalingen van artikel 9 van de hypotheekaanvraag eiser een vergoeding van 2 % op het aangevraagd kapitaal vordert uit reden dat de lening door de schuld van verweerder niet is kunnen tot stand komen;

Aangezien het te goede rechte is dan verweerder in deze omstandigheden verzaakt heeft de kwestieuze lening te bekomen door tussenkomst van de eiser;

dat hij nochtans aanbiedt de som van 2.500 frank, zijnde 0,50 %, waarop eiser recht zou hebben als bezoldiging voor negociëring van de lening;

dat het onaanneembaar is dat een makelaar of geen makelaar, degene die geld genecocieerd heeft een hoger procent zou bekomen ingeval de akte van vestiging der lening niet wordt verleden dan in geval deze verleden wordt;

dat de eis dus ontvankelijk en gegrond is voor zoveel hij de bedragen niet overschrijdt die door de wet toegelaten wordt te weten 0,50 frank;

Aangezien de verweerder bij tegeneis vraagt dat de eiser zou veroordeeld worden tot betaling van de symbolische frank ten titel van schadevergoeding wegens tergend en roekeloos geding;

Aangezien de eiser de bepalingen van het K.B. n° 225 van 7 januari 1936 heel goed kent (zie hypotheekaanvraag) dat het nochtans niet uitgesloten is dat hij in de mening verkeerde dat in hoedanigheid van makelaar hij onder de toepassing van artikel 8, 1° niet viel;

dat het niet bewezen is dat hij met het inzicht te tergen zijn vordering ingesteld heeft;

dat de vraag gesteld bij tegeneis dient afgewezen als zijnde niet gegrond;

Aangezien de beschikkingen van artikels 2, 34, 36, 37, 40, 41 der wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken werden nageleefd;

Om deze redenen :

De Rechtbank, zetelend in handelszaken, alle verdere en strijdige besluiten verwerpende, verklaart de vordering van de eiser en de tegenvordering van de verweerder ontvankelijk, en er recht op doende wijst de beide vordering af als zijnde niet gegrond;

Geeft akte aan de verweerder dat hij bereid is onder voorbehoud van zijn rechten en zonder enige nadelige erkenning aan de eiser te betalen de som van 2.500 frank;

Verwijst de eiser tot de kosten van het geding.

VLAAMSE JURISTEN,

Aabonneert U op

RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

BIBLIOGRAPHIE

Frankrijk

Francescakis Ph. — La Théorie du renvoi et les conflits de systèmes en droit international privé. — Sirey.

Guilbaud J. — La chasse et le droit. — Libr. techniques.

Secrétan J. — Nations Unies ou Fédéralisme ? — Sirey.

Straschnov G., Bergstrom Sv., Greco P. — Protection internationale des « droits voisins ». Fondements et principes d'une convention multilatérale. — Bruylant. Bruxelles.

Engeland

Abrahams G. — According to the Evidence. — Cassell. Brief Account of the Origin and Work of the Hansard Society for Parliamentary Government : In English, French and German. — Hansard.

Current Legal Problems. — 1958. — Stevens & Sons. *Fielding C.* — Justice Triumphant. — J. Long.

Hopker J. — Summons Headings Useful to Police. — Police Review.

International Law Assn. Conference Report, 1956. — Intern. Law Assn.

Jenkins E. — Six Criminal Women. — Pan Bks.

Kennedy C. — Survey of Criminological Journals. — Inst. for Study & Treatment of Delinquency.

King E.M. — The Officer Speaks in Public. — Blackwell Sci.

Lans Tribunal Rating Appeals, 1956-57. Ed. F. L. Othick. — Rating & Valuation Assn.

Local Government Annual and Official Directory 1958. — Local Govt. Jnl.

Marshall P. R. — The Limits of Legal Certainty. — Sheffield Univ.

Vali F. A. — Servitudes of International Law : A Study of Rights in Foreign Territory. — Stevens & Sons.

Wright C.A. — Cases on the Law of Torts. — Butterworth.

Zwitserland

Baumann C. — Die Stellung des Geschädigten im schweizerischen Strafprozess. — Aarau, Sauerländer 1958.

Bernhard R. — Die künstliche Besamung beim Menschen im Hinblick auf das schweizerische Recht. — Winterthur, Schellenberg 1958.

Frey H. — Die Devisengesetzgebung der Schweiz. Sammlung der schweizerischen Devisenerlasse. — Basel, Verlag für Recht und Ges.

Germann O. — Méthodes d'interprétation et problèmes fondamentaux du droit. — Montpellier, Université, 1957.

Härddy O. — Handkommentar zum Schweizerischen Strafgesetzbuch und Bundesgesetz über den unlauteren Wettbewerb unter Berücksichtigung der Nebengesetze. — Bern, Wyss Erben, 1958.

Jaeger N. — Corso di diritto processuale civile. — Milano, La Goliardica, 1956.

Koch R. — Das Synallagma des Versicherungsvertrages. — Aarau, Sauerländer 1958.

Lienhart E. — Das rechtliche Inkasso. Die Eintreibung von Forderungen : Schuldbetreibung und Konkurs. — Zürich, Rechtshilfe-Verlag 1958.

Rezzonico R. — Il procedimento di compensazione nel diritto romano classico. — Basel, Helbing & Lichtenhahn, 1958.

Schaufelberger G. — Die Berufung im Zivilprozess des Kantons Waadt. — Zürich, Juris-Verlag 1958.

Sganzi C. — Die Einzahlungspflicht im gebundenen Zahlungsverkehr mit dem Ausland. — Bern, Stämpfli 1958.

Streuli A. — Gelegenheitsschriften zu den sogenannten Nachbarrechten. — Brugg, Verlag Effingerhof, 1958.

Ticino, Consiglio di Stato. Raccolta delle leggi vigenti del cantone Ticino. Compilata per incarico del Consiglio di Stato da Plinio Cioccare. — Bellinzona, Cancellaria dello Stato.

Deutschland

Bartholomeyczik H. — Erbrecht. — München, Beck 1958.

Brösicke A. — Strassenverkehrsvorschriften. — Stuttgart, Verl. «Strassenverkehr» Brösicke, 1956.

Buchholz E., R. Hartmann u. R. Herrmann. — Anklagepolitik und Strafverfahren in Westdeutschland. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1956.

Dippel H. — Standesamt und Standesamtsführung. — Baden-Baden, Verl. f. Behördenbedarf 1958.

Dressler U. u. M. Naundorf. — Verbrechen gegen die Person. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1957.

Duden K. — Handelsvertretergesetz. — München, Beck 1958.

Ebel W. — Der Bürgereid als Geltungsgrund und Gestaltungsprinzip des deutschen mittelalterlichen Stadtrechts. — Weimar, Böhlau 1958.

Eisel J. — Das Mutterschutzgesetz. — Essen, Haarfeld 1957.

Fritzsche H. u. E. Hübner. — Zum Objekt der Eigentumsverbrechen. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1957.

Gedeon A. — Zur Rezeption des römischen Privatrechts in Nürnberg. — Nürnberg, Abraham 1957.

Gierke O. von. — Johannes Althusius und die Entwicklung der naturrechtlichen Staatstheorien. — 5., unveränd. Ausg. — Aalen, Scientia 1958.

Haegele K. — Die Regelung von Vermögensangelegenheiten unter Ehegatten. — Bonn, Stollfuss 1958.

Hauffe H. — Recht haben, Recht behalten. Gesetzeskunde f. d. häusliche Leben. — München, Kindler 1957.

Herrmann R. — Deutsches Institut für Rechtswissenschaft. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1957.

Hippel E. von. - u. H. Rehborn. — Erstes Gesetz zur Neuordnung und Vereinfachung der Verwaltung in Nordrhein-Westfalen nebst Landeszustellungsgesetz, Verwaltungsvollstreckungsgesetz und den zugehörigen Bestimmungen. — München, Beck 1958.

Hueck-Nipperdey. — Lehrbuch des Arbeitsrechts. 6. Aufl. Bd. 1, Lfg. 4. — Berlin, Vahlen 1958.

Kermann E. — Verbrechen gegen die Volkswirtschaft. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1956.

J. v. Staudingers Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch. — Berlin, Schweitzer 1958.

Kuchtner E. u. G. Reidick. — Die Stellung der Frau im neuen Eherecht. — Stuttgart, Akademie d. Diözese. - Rottenburg 1958.

Kühlig G. u. G. Schwarz. — Der Charakter der westdeutschen Strafgesetzgebung. — Berlin, VEB Dt. Zentralverlag. 1957.

Kühlig G. — Die Bonner Strafrechtsänderungsgesetze. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1957.

Larenz K. — Lehrbuch des Schuldrechts. Bd. 1. — München, Beck 1958.

Lebuhn J. — Das Linienkonossement. — Heidelberg, Verl. — Ges. Recht u. Wirtschaft 1958.

Lechner H. u. Kl. Hülshoff. — Parlament und Regierung. — München, Beck 1958.

Legler H. — Preisbildung und Preisüberwachung für Mieten, Pachten und im Grundstücksverkehr. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1956.

Lekschas J. — Über die Strafbarkeit von Fahrlässigkeits-Verbrechen. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1958.

Lent F. — Zivilprozessrecht. — München, Beck 1958.

Meisenberg J. — Die Haftung für die Gewerbesteuer. — Stuttgart, Boorberg 1958.

Orshekowsky W. — Die Rechtfertigungsgründe im Strafrecht der Deutschen Demokratischen Republik. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1956.

Potrykus G. — Bundesgesetze zum Schutz der Jugend in der Öffentlichkeit und über die Verbreitung jugendgefährdender Schriften. — München, Beck 1958.

Pröls E. — Versicherungsaufsichtsgesetz und Nebengesetze (Einschliesslich des Bundesaufsichtsgesetzes). 2. neubearb. Aufl. Nachtr. erg. — Bd. — München, Beck 1958.

Prosser W. — Kausalzusammenhang und Fahrlässigkeit. — Köln, Westdt. Verl. 1958.

Radbruch G. — Der Geist des englischen Rechts. 4. Aufl. — Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1958.

Rehkopp A. — Der Verwaltungslehrling. — Braunschweig, Gersbach 1957.

Renneberg J. — Die kriminalsoziologischen und kriminalbiologischen Lehren und Strafrechtsreformvorschläge Miszts und die Zerstörung der Gesetzlichkeit im bürgerlichen Strafrecht. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1956.

Rittau M. — Wehrstrafgesetz vom 30. März 1957 mit Einführungsgesetz. — Berlin, de Gruyter 1958.

Salzwedel J. — Die Grenzen der Zulässigkeit des öffentlich-rechtlichen Vertrages. — Berlin, de Gruyter 1958.

Schätzle W. — Das deutsche Staatsangehörigkeitsrecht. — Berlin, de Gruyter 1958.

Schumacher K. — Technik der Rechtsfindung. — Berlin, Schweitzer 1958.

Stein-Jonas. — Kommentar zur Zivilprozessordnung. — Tübingen, Mohr (Siebeck) 1958.

Stelter K. — Das Recht der Kündigung. — Berlin, Dt. Zentralverl. 1958.

Stelter K. — Die Berufung der Staats- und Wirtschaftsfunktionäre. — Berlin, VEB Dt. Zentralverl. 1958.

Tegelen O. v. on. — Leonard Nelsons Rechts- und Staatslehre. — Bonn, Bouvier 1958.

Triepel H. — Völkerrecht und Landesrecht. Unveränd. Nachdr. — Aalen, Scientia Antiquariat 1958.

Wenzel A. u. A. Klas. — Bundeswehrverwaltung. — Frankfurt a.M., Verl. f. Wehrwesen Bernard & Graefe. 1958.

Wieczorek B. — Zivilprozessordnung und Nebengesetze. — Berlin, de Gruyter 1958.

ERRATUM

Vonnis Vrederegerecht Zandhoven, 8 maart 1958.

In dit vonnis, verschenen in N° 5, van 5 oktober 1958, kol. 301, moet de 4e alinea als volgt worden gelezen: «Overwegende echter dat de verplichting het goed gedurende een periode van zes jaar zelf uit te baten kan worden uitgevoerd, hetzij door de verpachter zelf, hetzij door de verkrijger zelf met opvolging van de een aan de andere.»

TIJDSCHRIFTEN

Tijdschrift voor Gemeenterecht, 9° afl., september 1958.

Pensioenen (Gemeentelijke). — Boekbespreking. — Benoemingen. — Bezoldigingen. — Gemeenteverkiezingen. — Onderwijs (Gemeentelijk).

Advocatenblad, n° 7, september 1958 :

Mr I. van Creveld, Mr H. Sanders †. — Mr I. van Creveld, Mr Ph. J. Jürgens †. — Mr D. Huurman en Mr E. J. E. G. Vonkenberg, De ouderdomsvoorziening in de advocatuur. — Mr A. E. Koefoed, De ouderdomsvoorziening in de advocatuur. — Mr H. J. M. Gerlings, Tetras politika in de balie. — Mr D. J. Veegens, Juridische varia. — Mr S. K. Martens, Plechtige sluitingszitting van de Jonge Balie bij de Hoge Raad der Nederlanden.

Nederlands Juristenblad, afl. 33, 4 oktober 1958 :

Mr N. J. Polak, De beledigde partij in de kanton-gerechtsprocedure. — Mr J. Rozemond, Wereldstrafrecht voor de Nederlandse militair. — Mr A. N. de Vos van Steenwijk, Nogmaals «tijd van oorlog».

Weekblad voor Privaatrecht, Notaris-ambt en Registratie, n° 4553, 4 oktober 1958 :

In memoriam Mr N. C. M. A. van den Dries. — J. Th. Smalbraak, De goede trouw, de billijkheid en de boedelscheiding (II). — A. G. E. Lindijer, Aantastbare beslissingen van feitelijke aard in fiscale zaken.

Recueil Général de l'enregistrement et du notariat, octobre 1958 :

Camille Scailteur, Nature des lois fiscales.

Journal des Tribunaux, n° 4205, 5 oktober 1958 :

André Mast, La constitution de la V° République. — Jurisprudence.

Annales de la Faculté de Droit de Liège, n° 2, 1958 :

Prof. René Savatier, Du nouveau dans le domaine des arts et des lettres. La loi française du 1 mars 1957. — Prof. Jean Radouant, Les droits successoraux du conjoint survivant. — Prof. Fernand Dehousse, L'énergie atomique et la politique. — Prof. Jean Constant, La recevabilité de l'action civile devant les juridictions répressives et sa prescription. — Albert Fettweis, Procédure sommaire en matière répressive. Transaction sur l'action publique ou condamnation sans débats ? — Guy Houchon, La responsabilité des anormaux. Problème de science pénale. Solutions anglaises. — Pierre Quaden, Création et multiplication de la monnaie scripturale. — Lucien François, L'affectation d'un immeuble à la constitution d'un fonds de pension pour travailleur indépendant. Insuffisance des textes.

Revue de la Commission internationale de Juristes, n° 2, 1958 :

Durga Das Basu, Protection par la constitution des droits civils en Inde. — A. B. McNulty et Marc-André Eissen, La commission des droits de l'homme : procédure et jurisprudence. — Stephan Hurwitz, Contrôle de l'administration civile et militaire au Danemark. — Pierre Siré, Les professions judiciaires et le droit : le barreau en France. — V. Gsoviski, K. Grzybowski et I. Sipkov, La procédure devant les tribunaux en Union Soviétique et en Europe Orientale. — George Dobry, Interception des communications téléphoniques (les tables d'écoute) : étude comparée.

Revue du Droit public et de la science politique en France et à l'étranger, n° 4, juillet-août 1958 :

Emile Giraud, Le respect des droits de l'homme dans la guerre internationale et dans la guerre civile. — André Castagné, Contribution à la théorie de la responsabilité des fonctionnaires à l'égard de l'administration en cas de cumul des responsabilités.

Recueil Dalloz : 31° cahier, 1 octobre 1958 :

René Rodière, Des commissionnaires de transport successifs.

Archiv für Rechts- und Sozialphilosophie, n° 3, 1958 :

Norbertio Bobbio, Über den Begriff der «Natur der Sache». — Osvi Lahtinen, On the relations between commanding, oughtness and isness. — Hermann Lübke, Die politische Theorie des Neukantianismus und des Marxismus. — Georg Schwarzenberger, Functions and Foundations of the Law of War.

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"